

ЗАКОН О РУДАРСТВУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**ДИО ПРВИ – ОПЋЕ ОДРЕДБЕ****Члан 1.**

(Предмет Закона)

(1) Овим Законом уређује се: правни статус рудног блага, односно минералних сировина, начин и услови управљања минералним сировинама, заштита, извођење рударских радова, мјере заштите на раду, обустава извођења и трајни прекид рударских радова, техничка документација и пројектовање, рударска мјерења и рударски планови, инспекцијски надзор, заштита и уређење простора, казнене одредбе и друга питања везана уз управљање минералним сировинама и извођење рударских радова на територији Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација).

(2) Рудно богатство је добро од опћег интереса и под посебном је заштитом.

Члан 2.

(Значење израза)

Изрази употребљени у овом Закону имају сљедећа значења:

- a) минералне сировине су необновљиво и обновљиво рудно богатство које је могуће непосредно или посредно привредно користити;
- b) управљање минералним сировинама обухвата све поступке и радње потребне за рационалну експлоатацију и кориштење минералних сировина;
- c) рудник је ограничени земљишни простор на површини и/или испод површине земље гдје се врши експлоатација минералних сировина укључујући опрему, машине, зграде, грађевинску инфраструктуру, депоније, одлагалишта, складишта и друге објекте потребне за извођење рударских радова;
- d) рудник у правном смислу је привредно друштво чија је основна дјелатност експлоатација и прерада минералних сировина;
- e) рударски објект је објект у експлоатационом пољу на површини и/или испод земље намјењен експлоатацији минералних сировина и извођењу других рударских радова који нису директно везани уз експлоатацију минералних сировина;
- f) рударска инфраструктура су објекти, уређаји и инсталације које омогућују рад рудника и испоруку минералних сировина на тржиште, као што су комунални прикључци, приступни путеви, индустријски/руднички колосијеци, цјевоводи и други транспортни објекти и слично;
- g) простор за откопавање је простор на површини и/или испод земље, а састоји се од земљишта за приступ и земљишта одређеног за експлоатацију минералних сировина, означен граничним линијама између одређених географских координата повезаних на геодетску мрежу;
- h) план - карта рудничког простора је катастарска карта у прописаном мјерилу са означеним границама и бројевима парцела, која на почетку експлоатације

не смије бити старија од шест мјесеци и мора се најмање једном годишње допуњавати;

- i) експлоатација је вађење минералне сировине из лежишта и њена прерада односно оплемењивање;
- j) експлоатација минералних сировина обухвата све потребне радње да се дође до минералне сировине у лежишту - укључујући отварање, припрему за откопавање, откопавање и транспорт и допрему на прераду и/или складиштење;
- k) под бушотинском експлоатацијом минералних сировина сматрају се методе извођења рударских радова на припреми, отварању, бушењу експлоатационих бушотина, изношењу минералне сировине кроз бушотину било оригиналном енергијом која је похрањена у лежишту или уношењем енергије, односно убризганог медија са површине терена у лежиште те депоновање, прерада и транспорт минералне сировине;
- l) оплемењивање минералних сировина је прерада минералних сировина физикалним, физикално-хемијским или хемијским поступцима ради одвајања корисних од некорисних састојака (минерала) с циљем добивања продајних продуката и састоји се од: ситњење (дробљење и мљевање), класирање (сијање и класирање у флуидима), концентрација (обогаћивање, сортирање и сепарисање), одводњавање (седиментација, филтрација и сушење);
- m) складиштење укључује све потребне радње за ускладиштење минералних сировина у чврстом, расутом, текућем и гасовитом стању;
- n) рекултивација откопаних напуштених и експлоатационих простора, укључује све радње које је потребно извршити на рудничком простору у циљу завршне санације и ревитализације површина деградираних рударским радовима у складу са рударским пројектом;
- o) санација је скуп мјера и активности којима се успоставља стање околиша које је било прије настанка штете односно онечишћења околиша укључујући уређење простора, ревитализацију и рекултивацију;
- p) експлоатационо поље је дио земљине површине ограничено правим линијама, природним или вјештачким границама које се простиру до одређене дубине земље између вертикалних равни положених кроз те границе, са означеним тачкама и дефинисаним координатама;
- g) геолошка средина за складиштење угљоводоника је посебан облик складишта који се израђује у компактном и нераспуцалом стијенском масиву;
- s) сигурносни стуб је заштитно подручје гдје није дозвољено откопавање минералних сировина, а намијењен је за заштиту подземних и површинских објеката и добара од опћег интереса;
- t) метода откопавања је низ техничких поступака, мјера, процеса и редослиједа радњи код откопавања минералних сировина са рударским радовима у оквиру конструкцијски одређених елемената откопног поља или откопног радилишта;
- u) јама је рударски објекат испод површине земље са подземним начином експлоатације минералних сировина;
- v) подземном експлоатацијом сматрају се методе извођења рударских радова на отварању, разради, припреми, откопавању, бушењу и мињавању, изради подземних просторија, транспорту, извозу, провјетравању у подземним просторијама и на откопу, одводњавању, уз придржавање мјера сигурности и здравља на раду и мјера заштите околиша;

- z) рударско постројење је скуп уређаја и инсталација повезаних у функционалну цјелину код којих заједничка функција служи истом заједничком циљу;
- aa) откопно поље или ревир је ограничено подручје за откопавање са засебним улазним и излазним комуникацијским путевима и путевима за ваздушну струју са специфичним конструкцијски одређеним елементима, које се може подијелити на блокове, етажне хоризонте и појединачна радилишта;
- bb) рударске подземне просторије су рударски објекти који служе за истраживање, отварање, разраду, припремање и откопавање лежишта минералне сировине испод површине земље;
- cc) откопно радилиште је дио откопног поља гдје се изводе радови, радилишта имају свој назив;
- dd) класификација и категоризација минералних сировина је поступак којим се минералне сировине разврставају у класе и категорије према особинама, могућностима примјене, издашностима, степену истражености и економске оправданости;
- ee) резерве минералних сировина су количине минералних сировина утврђене у лежишту;
- ff) појаве минералних сировина су минералне сировине које нису довољно истражене или издашне за економичну експлоатацију;
- gg) рудно богатство су све минералне сировине из члана 7. овог Закона које се експлоатишу под условима и на начин прописан овим Законом;
- hh) приступно земљиште је земљиште преко којег је могућ приступ до простора за експлоатацију;
- ii) појава опасности је свака појава у процесу припреме, истраживања и експлоатације минералних сировина и при обављању других рударских операција, што угрожава здравље и живот људи, имовине и рударске опреме, објеката и околине;
- jj) рударска метода ископа (ручно, машинско копање и бушачко-минерски радови) и уградња основне подграде при изради подземних рударских просторија је метода која омогућава стабилност и самоносивост простора осигураног основном подградом;
- kk) рударски радови су радови који се изводе у сврху истраживања, експлоатације и оплемењивања минералних сировина, рекултивације и затварања рудника и рударски радови који се изводе ван експлоатационог поља (члан 8.)
- ll) рударска метода рада је метода код које се примјењује технологија одређена техничким прописима и прописима из области заштите на раду у рударству;
- mm) јединица мјере минералне сировине у чврстом стању је кубни метар минералне сировине у лежишту;
- nn) чврсто стање минералне сировине подразумијева примарно стање минералне сировине у лежишту;
- oo) површински коп је рударски објекат са површинским начином експлоатације минералних сировина;
- pp) површинском експлоатацијом сматрају се методе извођења рударских радова на припреми, отварању, откопавању, транспорту, одлагању, одводњавању и рекултивацији површинског копа и одлагалишта;
- rr) откривка је јалови дио лежишта (земљани или стјенски материјал) који је потребно измјестити да би се извршило вађење корисне минералне сировине;

- ss) одлагалиште је ограничени простор у и/или ван експлоатационог поља намијењен за одлагање откривке;
- tt) јаловина је земљани или стјенски материјал или муљ настао при откопавању минералних сировина површинском или подземном експлоатацијом, односно јалови материјал који настаје након прераде минералне сировине поступцима одвајања који се подузимају ради издвајања корисне минералне сировине;
- uu) флотацијска јаловина је рударски отпад добијен у процесу флотације минералне сировине,
- vv) подземно спремиште је уређен простор за подземно складиштење плина, течности (осим воде) и чврстих материја;
- zz) извођач рударских радова је правно лице која пружа услуге у обављању рударских радова као привредне дјелатности.
- aaa) послодавац је правно лице које на основу уговора о раду или на другим правним основама запошљава радника за које радник у радном односу обавља одређене послове;
- bbb) радник је особа која ради код послодавца на основу уговора о раду или другим правним основом. Радник може бити особа која самостално обавља повјерене послове или „послове ради оспособљавања“;
- ccc) мјерачка књига је традиционални назив за тематски архивирану документацију са садржајем о извршеним пословима из области рударских мјерења, подацима мјерења, обради резултата мјерења и графичким приказима у аналогном и/или дигиталном облику;
- ddd) "радно искуство" је искуство стечено након завршене школе на пословима одговарајућег занимања у рударству код правне особе чија је дјелатност експлоатација минералних сировина (површинским, јамским или бушотинским начином) или извођење рударских радова;
- eee) „типска рударска механизација“ је механизација која се може самостално користити (багери, камиони, булдозери, ровокопачи, утоваривачи, машине за израду јамских просторија, бушаће гарнитуре, мобилне дробилице и др.) и предвиђена је рударским пројектом;
- fff) привремена обустава рударских радова је обустава која траје више од тридесет дана и не дуже од једне године осим у случају више силе;
- ggg) рударска техничка документација је системско уређење планова и/или техничких описа и извјештаја, прорачуна, цртежа и других прилога који осигуравају извођење (обављање) рударских радова у складу с техничким прописима и прописима у подручју заштите здравља и сигурности на раду;
- hhh) план рудника (простора) је приказ откопних поља и ревира, израђених на катастарској карти у одговарајућем мјерилу, с означеним границама и бројевима парцела, који не смије бити старији од шест мјесеци на почетку копања и морају се допуњавати годишње;
- iii) геотермални енергетски извор је топлотна енергија која се налази у геолошким структурама испод површине тла и допуњује се топлинским током из унутрашњости Земље;
- jjj) рударски пројектант је привредно друштво које обавља израду и ревизију рударске техничке документације као привредне дјелатности;
- kkk) Индустијски/руднички колосијек је жељезнички колосијек који није јавно добро у опћој употреби, који је прикључен на жељезничку пругу и служи задопрему и отпрему жељезничким возилима за правно лице, власника

- односно посједника тога колосијека, те на којем индустријска жељезница може обављати и пријевоз за своје потребе;
- III) индустријска/рудничка жељезница је жељезница којом правно лице у привредним дјелатностима, на индустријским и другим колосијецима који нису јавно добро у општој употреби, обавља превоз за своје потребе, као и доставу жељезничких возила од мјеста примопредаје са жељезничким превозником до мјеста утовара или истовара на индустријском или другом колосијеку и обрнуто;
- mmm) утицај на околиш значи било који ефекат на околиш, укључујући људско здравље, флору, фауну, биолошку разноликост, тло, климу, воде, зрак, крајолике, природна подручја, материјална добра, културну баштину и узајамно дјеловање ових фактора;
- ppp) водни акт подразумијева претходну водну сагласност или водну сагласност или водну дозволу у складу са Законом о водама;
- ooo) заштита околиша обухвата све одговарајуће дјелатности и мјере којима је циљ превенција од опасности штете или загађења околиша, редуцирање или одстрањивање штете која је настала и поврат на стање прије изазване штете;
- rrr) виша сила према овом Закону сматрат ће се ратом, ембаргом, епидемијом, мораторијом, државном активностима и природном катастрофом ако привредно друштво докаже да због тога није могло вршит експлоатацију минералних сировина;
- sss) урбанистичка сагласност је управни акт који издаје надлежни орган у складу са прописом који уређује просторно планирање и кориштење земљишта у Федерацији и кантону на чијем подручју се налази експлоатационо поље.
- ttt) околинска дозвола је рјешење којим се прописују мјере и услови заштите околиша током изградње и рада одређеног погона или постројења, које се издаје на основуведеног поступка утврђивања мјера заштите околиша како је уређено Законом о заштити околиша („Службене новине Федерације БиХ“, број: 15/21).

Члан 3.

(Управљање минералним сировинама)

Управљање минералним сировинама је у надлежности Федерације и кантона који у складу са овим Законом програмирају, планирају и надзиру експлоатацију минералних сировина уз осигурање њиховог рационалног искориштења у складу са прописима о сигурности рударских објеката и запослених и о заштити околиша и природних вриједности.

Члан 4.

(Примјена Закона)

- (1) Овај Закон се не примјењује на дјелатности везане уз вршење пријевоза минералних сировина (терета) у: жељезничком пријевозу на пругама јавног саобраћаја, друмском саобраћају на јавним цестама, у поморском и ријечном пријевозу, зрачном пријевозу, цјевоводном транспорту од предајне станице, односно од увођења у сабирни цјевовод или од посљедње мјерне станице за излаз, уколико тај цјевовод служи за непосредну и искључиву предају трећим

- лицима и другим погонима чија дјелатност није експлоатација и припрема минералних сировина.
- (2) Управљање водама врши се према Закону о водама („Службене новине Федерације БиХ“, број: 70/06).
 - (3) Кад се према одредбама овога Закона за експлоатацију минералних сировина даје концесија, на сва питања која се односе на концесију, примјењују се одредбе Закона о концесијама („Службене новине Федерације БиХ“, број: 40/02), а на питања која нису уређена тим Законом одредбе овог Закона.
 - (4) На процесна питања која нису уређена одредбама овога Закона примјењују се одредбе о процесним питањима Закона о управном поступку („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 2/98 и 48/99).
 - (5) На питања заштите околиша која нису уређена овим Законом и прописима који се доносе на основу овога Закона примјењују се одредбе Закона о заштити околиша („Службене новине Федерације БиХ“, број: 15/21), Закона о заштити зрака („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 33/03 и 4/10), Закона о управљању отпадом („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 33/03, 72/09 и 92/17), Закона о заштити природе („Службене новине Федерације БиХ“, број: 66/13) и Закона о заштити од буке („Службене новине Федерације БиХ“, број: 70/06).
 - (6) На питања планирања и кориштења земљишта за потребе експлоатације минералних сировина која нису уређена овим Законом и прописима који се доносе на основу овог Закона примјењују се одредбе Закона о просторном планирању и кориштењу земљишта на нивоу Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 и 45/10)) и одредбе Закона и прописа којима се уређује просторно планирање и кориштење земљишта на нивоу кантона.
 - (7) Експлоатација нафте и плина у Федерацији врши се према Закону о истраживању и експлоатацији нафте и плина у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 77/13), а питања која нису уређена тим Законом примјењују се одредбе овог Закона.
 - (8) Геолошки истражни радови, истражно бушење и истраживања лежишта минералних сировина у Федерацији врши се према Закону о геолошким истраживањима Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 9/10 и 14/10), а питања која нису уређена тим Законом примјењују се одредбе овог Закона.

Члан 5. (Рударска дјелатност)

Рударска дјелатност, у смислу овог закона, обухвата: рударске истражне радове, експлоатацију минералних сировина укључујући отварање, припремање, откопавање, транспорт, одлагање, допрему, прераду и складиштење минералних сировина, радови градње, монтаже, демонтаже, инсталирања и одржавања у рударству, израду и ревизију техничке документације за ту дјелатност (извјештаји, студије, елаборати, планови и пројекти), санацију и техничку рекултивацију земљишта оштећеног рударским радовима и остале рударске радове наведене у Закону.

Члан 6.
(Минералне сировине)

- (1) Минералним сировинама, у смислу овог закона, сматрају се све органске и неорганске минералне сировине које се налазе у чврстом, течном и гасовитом стању, у примарном облику (лежишту) или у наносима, јаловиштима, топионичким троскама и природним растворима и то:
- a) енергетске минералне сировине – све врсте фосилних угљева, угљоводоници у чврстом, течном и гасовитом стању, све врсте битуминозних и уљних стијена, остали гасови који се налазе у земљи и радиоактивне минералне сировине;
 - b) минералне сировине из којих се могу производити метали и њихова једињења;
 - c) све врсте соли и солних вода и гасови који се са њима јављају;
 - d) минералне и геотермалне воде из којих се могу придобивати минералне сировине или користити акумулирана топлина у енергетске сврхе, осим минералних и геотермалних вода које се користе у љековите, балнеолошке и рекреативне сврхе или као вода за пиће и друге намјене, на које се примјењују прописи о водама;
 - e) неметалне минералне сировине: абразиви, азбести, барит, бентонит, бијели боксит, цементни лапорци, дијатомит, доломит, фелдспат, флуорит, гипс, графит, креда, кречњак, кварц, кварцни пијесак, кварцит, керамичке и ватросталне глине, керамзити, шкриљци, лискуни, магнезити, опекарске глине, пирофилити, сумпор, туф, талк, талкни шкриљци, техничко-грађевински камен, архитектонско-грађевински камен, украсно и полудраго камење, шљунак и пијесак за грађевинарство изван водених токова;
 - f) све секундарне минералне сировине које се јављају као неискориштени остатак добијања, оплемењивања и прераде примарних минералних сировина и
 - g) све ненабројане минералне сировине природног поријекла.
- (2) Управљање минералним сировинама из члана 6. став (1) тач. а), б), ц) и д) овог Закона врши Федерално министарство енергије, рударства и индустрије (у даљем тексту: Федерално министарство).
- (3) Управљање минералним сировинама из члана 6. став (1) тач. е), ф) и г) овог Закона врше кантонална министарства надлежна за рударство.

Члан 7.
(Рударски радови)

Рударски радови у смислу овога закона су:

- a) рударски истражни радови и радови на експлоатацији минералних сировина на површини и/или испод површине земље, у текућим и стајаћим водама, обалном мору, на морском дну, у примарном налазишту, наплавинама, ископаном материјалу и јаловиштима;
- b) припрема, отварање, експлоатација (подземна, површинска и бушотинска), уређивање земљишта у вријеме експлоатације, транспорт, оплемењивање,

- складиштење, санација и рекултивација простора на којем су обављани рударски радови;
- c) израда хоризонталних, косих и вертикалних јамских просторија и експлоатационих бушотина,
 - d) испитивање нових експлозивних средстава у циљу провјере сигурности и употребљивости у рударству;
 - e) израда миниских бушотина, све врсте минирања на површини и/или испод земље, примарна и секундарна минирања и сва масовна минирања код откопних и других рударских радова;
 - f) одлагање откривке и других материјала који настају при извођењу рударских истражних радова и експлоатацији минералних сировина, као и радови на одлагању флотацијске јаловине,
 - g) израда јамских карата и карата етажа на површинским коповима;
 - h) одводњавање и израда планова одводњавања површинских копова и јамских рударских просторија и њихова заштита од површинских и подземних вода;
 - i) санација подземних просторија и уграђивања основне подграде и израда планова за наведене радове;
 - j) провјетравање, ињектирање и анкерисање и израда планова за наведене радове;
 - k) рударским радовима ван експлоатационог поља сматрају се радови којим се објекти израђују, санирају или реконструишу рударским методама, а након завршетка израде не служе као рударски објекти а то су: жељезнички, цестовни и хидротехнички тунели, подземна складишта плина и других угљиководоника и медија као и други објекти на површини и испод површине који се раде рударским методама,
 - l) рударским радовима ван експлоатационог поља сматрају се радови на изради тунела, галерија и других подземних просторија, складишта за ЦО₂ и друге текуће и плинорне енергенте, насипа, усјека, депонија, одлагалишта, система за транспорт минералне сировине и производа као и материјала за депоновање и одлагање, одводних канала и других грађевинских објеката рударским методама рада на површини и/или испод земље ван граница експлоатационог поља или кад су у технолошкој вези са експлоатационим пољем.
 - m) израда и кориштење складишта флуида у геолошким срединама;
 - n) експлоатација геотермалних енергетских извора;
 - o) реконструкција и одржавање рударских просторија у вријеме и након експлоатације минералних сировина;
 - p) црпљење подземних вода - бушотинска експлоатација из члана 2. тачка к) овога закона, као и црпљења подземних и површинских вода, те регулација водотока на површини, који се налазе унутар лежишта у циљу стварања услова за експлоатацију предметног лежишта;
 - r) затварање рударских објеката, санација и рекултивација земљишта оштећеног рударским радовима;
 - s) санација и рекултивација напуштених истражних простора, површинских копова и подземних рудника;
 - t) грађевински, машински и електро радови градње, монтаже, демонтаже, инсталирања и одржавања у рударству и други радови који се не изводе рударским методама, а обављају се унутар експлоатационог поља у сврху изградње и рада рударских објеката и постројења и припреме и експлоатације минералних сировина;

- u) геотехнички радови у рударству су извођење и надзор над извођењем геотехничких радова на површинским коповима и у подземним рудницима,
- v) остали не набројани радови који се изводе на основу рударских пројеката и других пројеката који су саставни дио рударских пројеката;

Члан 8.

(Рударски објекти и постројења)

Рударски објекти и постројења у смислу овог Закона су:

- a) објекти и постројења у саставу рудника непосредно везани уз технолошки процес рударских истражних радова, експлоатације, припреме, прераде и оплемењивања минералних сировина, као и магацини експлозивних средстава који се налазе на површини и под земљом;
- b) индустријски колосијеци, висице, жичаре, путеви и моторна возила за пријевоз минералних сировина у лежишту и од лежишта до објеката за прераду или оплемењивање и одлагалишта, уколико се пријевоз не врши јавним путевима, као и складишни простори, радионице рудника које служе за ремонт и одржавање опреме у технолошком процесу експлоатације минералних сировина које се налазе у кругу рудника;
- c) хидротехнички објекти и постројења за одводњавање и заштиту рудника од вода;
- d) нафтоводи, гасоводи и сви цјевоводи који су у функцији производње и то од пумпне станице до раздјелно-сабирних станица па све до производних бушотина као и од ових до резервоара индустријске станице;
- e) електрична мрежа рудника са објектима, постројењима и уређајима који су са њом у непосредној функцији или галванској вези, као и мрежа и уређаји за споразумијевање, сигнализацију, надзор и управљање;
- f) лампаре, гардеробе са купатилима, просторије станице за спашавање и просторије за смјештај и одржавање самоспасиоца и инструмената за контролу јамских гасова и микроклиме, и
- g) објекти и постројења који нису непосредно везани уз радове на експлоатацији енергетских минералних сировина – локални и магистрални цјевоводи, гасоводи и други технолошки цјевоводи, мјерно-редукционе станице, као и објекти и постројења за прераду или оплемењивање минералних сировина, те објекти за складиштење флуида.

Члан 9.

(Рудничке воде)

- (1) Рудничке воде су воде које се отворе рударским радовима у циљу обезбјеђења услова за експлоатацију и налазе се на простору гдје се врши или је завршена експлоатација минералних сировина, одлагалиштима и јаловиштима, рудник може користити за своје потребе све до њиховог уласка у сталне површинске водотоке.
- (2) Рудник је дужан рудничке воде прије пуштања у површинске воде, очистити од штетних састојака према прописима о водама.
- (3) Регулација водотока на површини, који се налазе унутар експлоатационог поља у циљу стварања услова за експлоатацију предметног лежишта

подразумјева уређење или измјештање корита водотока са једне локације на другу у складу са одобреном пројектном документацијом.

Члан 10.

(Право на експлоатацију минералних сировина)

- (1) Право на експлоатацију минералних сировина стиче се на основу дозволе за експлоатацију и на основу дозвола у складу са овим Законом.
- (2) Право из става (1) овог члана може се пренијети на друго правно лице уз сагласност надлежног органа и уговор привредних друштава о преносу.
- (3) О преносу права из става (2) овог члана надлежни орган одлучује рјешењем које је коначно у управном поступку.
- (4) Право експлоатације минералних сировина може стећи домаће и страно правно лице под условима и на начин прописан овим Законом.

Члан 11.

(Експлоатационо поље)

- (1) Експлоатација минералних сировина дозвољена је само унутар граница експлоатационог поља.
- (2) Експлоатационо поље налази се унутар граница истражног простора и граница утврђених уговором о концесији.
- (3) Облик и величина експлоатационог поља утврђује се у зависности од врсте минералне сировине, услова рационалне експлоатације и потребног простора за смјештај рударских објеката инфраструктуре у складу са просторно планском документацијом.
- (4) Експлоатационо поље обухвата површински коп-јаму, транспортне и приступне путеве на етаже, простор за прераду или оплемењивање, одлагалишта, водосабирнике, магацине експлозивних средстава, трафостанице, радионички простор, канцеларијски и санитарни простор.
- (5) Лежишта минералних сировина могу се подијелити на више експлоатационих поља.
- (6) У истом експлоатационом пољу може се вршити експлоатација више минералних сировина уз претходно прибављену сагласност привредног друштва које врши експлоатацију о условима те експлоатације и уз прибављену дозволу за експлоатацију од стране надлежног органа.

Члан 12.

(Забрана експлоатације минералних сировина при извођењу грађевинских радова)

- (1) Привредно друштво, односно извођач рударских радова када приликом ископа темеља за грађевински објекат наиђе на појаву било које минералне сировине из члана 6. овог Закона мора о томе обавијестити Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство које ће донијети одлуку о даљњим активностима.

- (2) Зобрањено је на основу грађевинске дозволе ископом темеља за грађевински објекат вршити експлоатацију минералних сировина, изузев црпљења подземних вода у функцији одводњавања јаме настале ископом темеља.

ДИО ДРУГИ - УПРАВЉАЊЕ МИНЕРАЛНИМ СИРОВИНАМА

Члан 13.

(Стратегија управљања минералним сировинама)

- (1) Стратегију управљања минералним сировинама припрема Федерално министарство односно кантонално министарство надлежно за рударство у складу са надлежностима из члана 6. овог Закона.
- (2) Стратегију управљања минералним сировинама усваја Влада Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Влада Федерације) односно Влада кантона на приједлог Федералног односно кантоналног министарства надлежног за рударство.
- (3) Детаљан садржај и начин израде стратегије управљања минералним сировинама прописује федерални министар енергије, рударства и индустрије (у даљем тексту: федерални министар) односно кантонални министар надлежан за рударство у складу са надлежностима из члана 6. овог Закона.

Члан 14.

(План управљања минералним сировинама)

- (1) План управљања минералним сировинама се доноси на основу Стратегије управљања минералним сировинама и њиме се одређује начин провођења Стратегије управљања минералним сировинама.
- (2) План управљања минералним сировинама израђује Федерални завод за геологију (у даљем тексту: Федерални завод).
- (3) На приједлог Федералног завода план управљања минералним сировинама усваја Влада Федерације односно Влада Кантона у складу са надлежностима из члана 6. овог Закона.
- (4) Детаљан садржај и начин израде плана управљања минералним сировинама прописат ће федерални министар односно кантонални министар надлежан за рударство у складу са надлежностима из члана 6. овог Закона.

Члан 15.

(План управљања минералним сировинама и просторно планирање)

План управљања минералним сировинама је стручна подлога за израду просторних планова Федерације и кантона.

ДИО ТРЕЋИ - ИЗВОЂЕЊЕ РУДАРСКИХ РАДОВА

Члан 16.

(Услови за извођење рударских радова)

- (1) Рударску дјелатност може обављати привредно друштво уписано у регистар друштава и које има акт надлежног органа о испуњавању услова кадровске оспособљености, техничке опремљености, заштите на раду, заштите и унапређења животне средине и других услова прописаних за обављање дјелатности.
- (2) Доказ о испуњавању услова за обављање рударске дјелатности издаје надлежни федерални односно кантонални орган у складу са надлежностима из члана 6. овог Закона
- (3) Када привредно друштво извођење рударских радова повјерава другом привредном друштву – извођачу рударских радова тада је обавезно закључити одговарајући уговор са извођачем рударских радова који испуњава прописане услове из става 1. овог члана.
- (4) Извођачи рударских радова дужни су поступати према одредбама овог Закона и provedбеним прописима донесеним на основу њега.
- (5) Пропис о условима за обављање рударске дјелатности донијет ће Федерално министарство односно кантонално министарство надлежно за рударство.

Члан 17.

(Начин извођења рударских радова)

При обављању рударске дјелатности привредно друштво, односно извођач рударских радова мора поштовати техничке прописе и нормативе у рударству (у даљем тексту: технички прописи), прописе о заштити на раду, заштити околиша, услове утврђене у урбанистичкој сагласности и друге прописе, осигурати лична заштитна средства радницима и проводити прописе о заштити људи и имовине.

Привредно друштво, односно извођач рударских радова прије почетка извођења рударских радова мора израдити техничка упутства за рад која ће садржавати начин извођења радова и мјере заштите које се морају проводити при извођењу радова у циљу заштите живота и здравља радника, која морају радницима бити разумљива и која се морају правовремено усклађивати са насталим промјенама услова рада.

Члан 18.

(Више извођача рударских радова)

- (1) Када у истом рудничком простору рударске радове изводе два или више извођача рударских радова, привредно друштво у којем се изводе рударски радови дужно је осигурати провођење свих мјера заштите на раду и заштите здравља радника.
- (2) Радници извођача рударских радова из става (1) овог члана морају бити упознати са прописима и мјерама заштите на раду, те опасностима које могу настати током извођења рударских радова.

- (3) Обавеза привредног друштва из става (1) овог члана не ослобађа одговорности сваког појединачног извођача рударских радова за провођење свих мјера заштите на раду и заштите здравља радника.
- (4) Прије почетка извођења рударских радова привредно друштво гдје се изводе рударски радови и извођач рударских радова међусобне обавезе и одговорности у провођењу мјера заштите на раду и заштите здравља радника уредит ће писаним уговором.

Члан 19.

(Прописи при извођењу рударских радова)

- (1) За провођење техничких мјера и мјера заштите на раду при извођењу рударских радова федерални министар доноси прописе за радове из сљедећих области:
 - a) експлоатација минералних сировина на површини и/или испод земље;
 - b) бушотинска експлоатација минералних сировина;
 - c) електрична постројења и инсталације у рудницима са површинском и подземном експлоатацијом минералних сировина;
 - d) радови на површини и/или испод земље који нису везани уз радове експлоатације минералних сировина;
 - e) прерада минералних сировина;
 - f) складиштење и трошење секундарних или тренутно отпадних сировина у рударству и корисних минералних сировина добијених кроз истражне радове, и
 - g) остали технички прописи и прописи о сигурности и здрављу на раду у рударству.
- (2) Додатне посебности за извођење радова из става (1) овог члана могу се утврдити опћим актом извођача рударских радова уз примјену прописа из става (1) овог члана, као и других прописа који се примјењују код извођења рударских радова.
- (3) Ако се рударским радовима израђују подземни објекти којима није намјена експлоатација минералних сировина, приликом њиховог извођења, поред прописа из става (1) овог члана, морају се примјењивати технички и други прописи о грађењу тих објеката.
- (4) Прописе који уређују заштиту на раду и заштиту здравља радника у рударству из става (1) овог члана доноси федерални министар, уз сагласност са федералним министрима надлежним за рад и здравство.

Члан 20.

(Служба спашавања, ватрогасна служба и служба прве помоћи)

- (1) Привредно друштво које изводи подземне рударске радове у потенцијално пожарним и експлозивно опасним објектима или радилиштима при којима могу настати отровни гасови, паре, продори гасова, воде и муља, мора организовати службу спашавања и снабдијети је потребном опремом. Више привредних друштава може организовати заједничку службу спашавања.
- (2) У јамама које нису угрожене метаном и опасном угљеном прашином и на површинским коповима мора се организовати служба спашавања у случају

да није могуће успјешно проводити спашавање с постојећим службама, а то се мора утврдити опћим актом послодавца.

- (3) Привредно друштво дужно је организовати ватрогасну службу и службу прве помоћи или закључити уговор са одговарајућим службама у мјесту гдје се налази привредно друштво.
- (4) Начин организовања, минимум стручне оспособљености и техничке опремљености службе спашавања, ватрогасне службе и службе прве помоћи прописује федерални министар, уз сагласност са федералним министром здравства.

Члан 21.

(Поступак код појава изненадних опасности)

- (1) Сваки радник дужан је одмах обавијестити надређеног о свакој појави опасности, посебно о појавама експлозивних, загушљивих и отровних гасова, продорима воде, муља, блата, горским ударима и обрушавањима, појави надвјеса, нестабилним косинама, неексплодираним минским пуњењима и другим појавама опасности, које могу угрозити запослене, објекте и уређаје.
- (2) О свим појавама опасности из става (1) овог члана одговорно лице привредног друштва дужно је одмах обавијестити надлежну рударску инспекцију.
- (3) Привредно друштво, односно извођач рударских радова дужан је одмах обавијестити Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство, надлежног рударског инспектора и орган управе надлежан за унутрашње послове о сваком смртном случају, групној повреди, тежој повреди радника и свакој другој рударској несрећи и о узроцима несреће у привредном друштву.
- (4) У случају појаве опасности када је угрожена сигурност радника, објеката и опреме при извођењу рударских радова, акцију спашавања води одговорно лице одређено опћим актом привредног друштва.
- (5) Ако надлежни рударски инспектор утврди да вођење акције спашавања није довољно стручно и ефикасно, усмено ће одредити одговарајућу управну мјеру.
- (6) Привредно друштво дужно је у случају рударске несреће у другом привредном друштву пружити одговарајућу помоћ, као и на позив надлежног рударског инспектора, односно угроженог привредног друштва.

Члан 22.

(Провођење стручних послова у области заштите на раду и заштите здравља радника на раду)

- (1) Привредно друштво, односно извођач рударских радова морају проводити и осигурати надзор над примјеном техничких прописа и прописа из подручја заштите на раду и заштите здравља радника.
- (2) Привредно друштво, односно извођач подземних рударских радова морају обавезно организовати послове заштите на раду и осигурати да задатке здравствене заштите обавља овлаштена здравствена установа.
- (3) Привредно друштво, односно извођач рударских радова на површинском копу као и код бушотинске експлоатације минералних сировина овисно од

- специфичних услова за експлоатацију дужан је организовати послове заштите на раду или одредити посебно лице које је стручно оспособљено за надзор над провођењем техничких норматива и мјера заштите на раду.
- (4) Привредно друштво односно извођач подземних рударских радова у објектима који нису везани за експлоатацију минералних сировина дужан је организовати послове заштите на раду или распоредити радника који је стручно оспособљен, као посебно лице за надзор над провођењем техничких норматива и мјера заштите на раду.
- (5) Изузетно од става (4), привредно друштво односно извођач може склопити уговор са другим привредним друштвом које испуњава услове за обављање тих послова.
- (6) Задатак послова заштите на раду је:
- a) непосредна контрола провођења свих прописаних мјера заштите на раду;
 - b) вођење евиденције о несретним случајевима, професионалним обољењима,
 - c) повредама на раду, горским ударима и другим изненадним појавама које угрожавају животе радника и опрему у привредном друштву по мјесту настанка, узроцима и насталим посљедицама;
 - d) проучавање узрока несретних случајева, професионалних обољења, повреда на раду, горских удара и других изненадних појава које угрожавају животе радника и опрему и давање приједлога за подузимање мјера и метода рада које осигуравају успјешно отклањање тих узрока;
 - e) праћење здравственог стања радника и предлагање мјера за унапређење здравствено-хигијенских услова при раду;
 - f) давање приједлога управи привредног друштва за унапређење заштите на раду и заштите здравља радника;
 - g) давање стручног мишљења да ли су рударски пројекти израђени у складу са прописаним мјерама заштите на раду;
 - h) учешће у изради аката о процјени ризика;
 - i) забрана рада на радном мјесту и забрана употребе средстава за рад и средстава и опреме личне заштите у случају када утврди непосредну опасност по живот и здравље радника, те о томе у писаном облику обавјести послодавца и повјереника за заштиту на раду, и
 - j) обављање и других послова и овлаштења која су им дата опћим актом привредног друштва, а у вези са провођењем стручних послова заштите на раду и здравља радника;
- (7) Послове заштите на раду обавља потребан број радника високе стручне спреме одговарајуће струке (рударски факултет: рударски или експлоатациони смјер, бушотинска експлоатација, сигурност и помоћ, електротехнички факултет-смјер енергетски, машински факултет - производни смјер) који имају најмање двије године радног искуства на извођењу рударских радова стеченог након положеног стручног испита.
- (8) Изузетно, послове непосредне контроле провођења мјера заштите на раду могу обављати и радници који имају вишу односно високо образовање првог циклуса Болоњско система студирања (које се вреднује са 180 ЕЦТС бодова) или средњу стручну спрему одговарајућег смјера и пет година

радног искуства на извођењу рударских радова стеченог након положеног стручног испита.

Члан 23.

(Руковођење пословима заштите на раду и заштите здравља радника на раду)

- (1) У привредном друштву које се бави јамском и површинском експлоатацијом минералних сировина, пословима заштите руководи особа која има завршен – VII степен стручне спреме, дипломирани инжењер рударства - смјер експлоатациони или рударски односно високо образовање првог циклуса Болоњског система студирања (које се вреднује са 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског система студирања-рударске струке одговарајућег усмјерења који има најмање три године радног искуства на пословима техничког руковођења у подземној експлоатацији.
- (2) У привредном друштву које се бави површинском експлоатацијом и/или бушотинском експлоатацијом минералних сировина, пословима заштите руководи особа која има завршен – VII степен стручне спреме, дипломирани инжењер рударства- смјер експлоатациони или рударски односно високо образовање првог циклуса Болоњског система студирања (које се вреднује са 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског система студирања-рударске струке одговарајућег усмјерења која има најмање три године радног искуства на пословима техничког руковођења у површинској експлоатацији минералних сировина и/или у бушотинској или подземној експлоатацији.
- (3) У привредном друштву које се бави извођењем рударских радова на површини и/или испод површине терена, а који нису у вези са експлоатацијом минералних сировина, пословима заштите руководи особа која има завршен – VII степен стручне спреме, дипломирани инжењер рударства – експлоатациони или рударски смјер односно смјер бушотинске експлоатације, високо образовање првог циклуса Болоњског система студирања (које се вреднује са 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског система студирања - рударске струке одговарајућег усмјерења, које има положен стручни испит и најмање три године радног искуства у рударству на пословима извођења рударских радова испод површине земље, односно најмање три године радног искуства у рударству на пословима извођења рударских радова на површини земље.

Члан 24.

(Руководећа лица у рударству)

- (1) Послове и задатке стручног руковођења при извођењу рударских радова, вршењу надзора, самостално обављање рударских мјерења и друге послове при експлоатацији минералних сировина могу обављати радници који испуњавају прописане услове стручне спреме и радног искуства и који су положили стручни испит.
- (2) Привредно друштво дужно је опћим актом утврдити обавезу стручног усавршавања и провјеру стручне оспособљености за раднике који раде на пословима за које је, према одредбама овог Закона, прописана стручна спрема и радно искуство.

- (3) Послове из става (1) овог члана у јамама угроженим метаном и/или опасном угљеном прашином могу обављати само радници који, поред ових Законом прописаних увјета у погледу стручне спреме, радног искуства и стручног испита, имају најмање три године радног искуства од чега најмање једну годину радног искуства на извођењу рударских радова стеченог након положеног стручног испита у оваквим јамама.

Члан 25.

(Главно техничко руковођење у јамској и површинској експлоатацији)

- (1) Послове главног техничког руковођења у привредном друштву које се бави подземном експлоатацијом минералних сировина може обављати лице које има завршен – VII степен стручне спреме, дипломирани инжењер рударства - смјер експлоатациони или рударски односно високо образовање првог циклуса Болоњског система студирања (које се вреднује са 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског система студирања-рударске струке који има најмање три године радног искуства на пословима техничког руковођења у подземној експлоатацији.
- (2) Послове главног техничког руковођења у привредном друштву које се бави површинском експлоатацијом минералних сировина може обављати лице које има завршен – VII степен стручне спреме, дипломирани инжењер рударства - смјер експлоатациони или рударски односно високо образовање првог циклуса Болоњског система студирања (које се вреднује са 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског система студирања-рударске струке који има најмање три године радног искуства на пословима техничког руковођења у површинској експлоатацији.
- (3) Послове главног техничког руковођења у привредном друштву које се бави подземном и површинском експлоатацијом минералних сировина може обављати лице која испуњава услове из става (1) овог члана.

Члан 26.

(Главно техничко руковођење у бушотинској експлоатацији)

Послове главног техничког руковођења у привредном друштву које се бави бушотинском експлоатацијом може обављати лице које има завршен – VII степен стручне спреме, дипломирани инжењер рударства- смјер експлоатациони или рударски или бушотинска експлоатација односно високо образовање првог циклуса Болоњског система студирања (које се вреднује са 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског система студирања - рударске струке смјер експлоатациони или рударски односно бушотинска експлоатација који има најмање три године радног искуства на пословима техничког руковођења у бушотинској експлоатацији.

Члан 27.

(Техничко руковођење)

- (1) Послове техничког руковођења организационом јединицом односно јамом или јамским погоном, у привредном друштву које се бави рударском дјелатношћу може обављати лице које има завршен – VII степен стручне

спреме, дипломирани инжењер рударства - смјер експлоатациони или рударски односно високо образовање првог циклуса Болоњског система студирања (које се вреднује са 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског система студирања-рударске струке који има положен стручни испит и најмање три године радног искуства на пословима у подземној експлоатацији.

- (2) Послове техничког руковођења организационом јединицом односно површинским копом или површинским погоном, у привредном друштву које се бави рударском дјелатношћу може обављати лице које има завршен – VII степен стручне спреме дипломирани инжењер рударства - смјер експлоатациони или рударски односно високо образовање првог циклуса Болоњског система студирања (које се вреднује са 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског система студирања-рударске струке који има положен стручни испит и најмање три године радног искуства на пословима у површинској експлоатацији.
- (3) Послове техничког руковођења организационом јединицом прераде минералних сировина односно сепарацијом у привредном друштву које се бави рударском дјелатношћу може обављати лице које има завршен – VII степен стручне спреме, дипломирани инжењер рударства - смјер експлоатациони или рударски, дипломирани инжењер машинства – смјер општи или производно машинство, дипломирани инжењер технологије одговарајућег смјера, или високо образовање првог циклуса Болоњског система студирања (које се вреднује са 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског система одговарајуће струке који има положен стручни испит и најмање три године радног искуства на пословима експлоатације односно прераде минералних сировина.
- (4) Послове техничког руковођења у привредном друштву које се бави бушотинском експлоатацијом може обављати лице које има завршен – VII степен стручне спреме, дипломирани инжењер рударства - смјер експлоатациони или рударски односно бушотонска експлоатација, високо образовање првог циклуса Болоњског система студирања (које се вреднује са 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског система студирања - рударске струке смјер експлоатациони или рударски односно бушотинска експлоатација који има положен стручни испит и најмање три године радног искуства на пословима у бушотинској експлоатацији.
- (5) Послове техничког руковођења службом у привредном друштву које се бави рударском дјелатношћу може обављати лице које за ту службу има завршен – VII степен стручне спреме, дипломирани инжењер: рударства - смјер експлоатациони или рударски, рударско-мјерачки односно геодетски, бушотинска експлоатација, електротехнике-смјер енергетски, машинства-смјер производни, геологије, грађевине и друге струке односно високо образовање првог циклуса Болоњског система студирања (које се вреднује са 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског система студирања-рударске струке који има положен стручни испит и најмање три године радног искуства на одговарајућим пословима у тој области у рударству.
- (6) Послове техничког руковођења у привредном друштву које изводи рударске радове изван експлоатационог поља може обављати лице које има завршен – VII степен стручне спреме, дипломирани инжењер рударства – смјер експлоатациони или рударски, односно високо образовање првог циклуса

Болоњског система студирања (које се вреднује са 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског система студирања-рударске струке која има положен стручни испит и најмање три године радног искуства на тим и/или сличним пословима у рударству.

Члан 28.
(Рударска мјерења)

Послове рударског мјерења у јамама, на површинским коповима и код бушотинске експлоатације може обављати радник који има високу или средњу стручну спрему одговарајуће струке, положен стручни испит и три године радног искуства од чега најмање једну годину радног искуства стеченог након положеног стручног испита.

Члан 29.
(Надзорник у рударским објектима)

Послове надзорника у рударским објектима може обављати радник који има најмање средњу стручну спрему одговарајуће струке, положен стручни испит за надзор над рударским радовима и три године радног искуства од чега најмање једну годину радног искуства стеченог након положеног стручног испита.

Члан 30.
(Пословођа у рударским објектима)

Послове пословође у рударским објектима може обављати радник који има најмање три године радног искуства на пословима надзорника у одговарајућем рударском објекту.

Члан 31.
(Самостално руковање експлозивним средствима у рударству)

- (1) Послове самосталног руковања експлозивним средствима у рударству изузетно могу обављати и радници који имају високу или средњу стручну спрему рударске струке и који су стекли теоријска и практична знања о експлозивним средствима и мињању и који имају положен стручни испит.
- (2) Послове самосталног руковања експлозивним средствима у рударству могу обављати квалификовани радници рударске струке који имају најмање три године радног искуства на пословима квалификованог запосленика рударске струке и положен испит из познавања прописа, примјене и практичног руковања експлозивним средствима.
- (3) Федерални министар донијет ће прописе за полагање испита за самостално руковање експлозивним средствима.

Члан 32.
(Школе и факултети)

Под школама и факултетима одговарајуће струке за обављање послова из чл. 25. до 31. овога закона подразумијевају се за послове:

- a) самосталног руковања експлозивним средствима - положен испит за квалификованог радника рударске струке, рударска техничка школа односно рударски факултет – смјер експлоатациони или рударски;
- b) надзорника над јамским и површинским експлоатационим радовима - рударска техничка школа;
- c) надзорника у објектима прераде и оплемењивања минералних сировина – рударска техничка, електротехничка, машинска односно технолошка техничка школа;
- d) надзорника над експлоатацијом нафте и плина - рударска техничка школа;
- e) надзорника бушотинске експлоатације - рударска односно геолошка техничка школа;
- f) надзорника над електро постројењима и електро радовима - електротехничка школа;
- g) надзорника над машинским постројењима и радовима - машинска техничка школа;
- h) надзорника над грађевинско-монтажним и другим специјалним радовима – грађевинска, техничка, односно друга одговарајућа средња техничка школа;
- i) техничког руковођења рударским јамским и површинским радовима, масовним минирањем, рударски факултет - смјер експлоатациони или рударски;
- j) техничког руковођења јамом односно јамским погоном - рударски факултет - смјер експлоатациони или рударски;
- k) техничког руковођења површинским копом, рударски факултет - смјер експлоатациони или рударски;
- l) техничког руковођења масовним минирањем, рударски факултет - смјер експлоатациони или рударски;
- m) техничког руковођења службом провјетравања, рударски факултет - смјер експлоатациони или рударски;
- n) техничког руковођења службом спашавања, рударски факултет - смјер експлоатациони или рударски,
- o) техничког руковођења радовима прераде и оплемењивања, рударски факултет – смјер експлоатациони или рударски, рударско-машински, технолошки – смјер хемијско инжињерство и технологија, машински факултет - производни смјер;
- p) техничког руковођења експлоатацијом нафте и гаса – рударски факултет: смјер експлоатациони или рударски, смјер бушотинска експлоатација односно рударско-нафтни факултет;
- г) техничког руковођења бушотинском експлоатацијом, рударски факултет, смјер експлоатациони или рударски односно смјер бушотинске експлоатације;
- s) техничког руковођења електро службом - електротехнички факултет, енергетски смјер
- t) техничког руковођења машинском службом - рударско-машински или машински факултет- производни или енергетски смјер;
- u) техничко руковођење системом одводњавања – рударски факултет - смјер експлоатациони или рударски или машински факултет – производни смјер;
- v) рударска мјерења - геодетска или рударска техничка школа односно геодетски или рударски факултет - смјер рударско мјерачки, експлоатациони или рударски;

- z) техничко руковођења службом рударских мјерења - геодетски односно рударски факултет - смјер рударско мјерачки, експлоатациони или рударски;
- aa) техничко руковођење геолошком службом на руднику - геолошки факултет;
- bb) техничко руковођења грађевинско-монтажним, електро-машинским и другим специфичним радовима - грађевински односно други одговарајући факултет;
- cc) техничко руковођење рударским радовима изван експлоатационог поља који нису у вези са експлоатацијом минералних сировина – рударски факултет - смјер експлоатациони или рударски.

Члан 33.

(Стручни испит)

- (1) Стручни испит за техничко руковођење, надзор над рударским радовима и самостално обављање рударских мјерења полажу кандидати који имају стручну спрему прописану овим Законом и најмање једну годину радног искуства у области рударства након стицања стручне спреме.
- (2) Стручни испит положен према одредбама Закона о рударству Републике Српске за који је министарско тог ентитета Босне и Херцеговине надлежно за рударство издало одговарајуће увјерење, признаје се у Федерацији Босне и Херцеговине као испит за техничко руковођење у области рударства.

Члан 34.

(Полагање стручног испита)

- (1) Стручни испит из члана 33. став (1) овог Закона полаже се пред стручном комисијом коју именује федерални министар.
- (2) Програм стручног испита, те услове, начин и трошкове полагања стручног испита проведбеним прописом утврдит ће федерални министар.
- (3) Актом о именовању стручне комисије одређује се број чланова стручне комисије, вријеме на које се стручна комисија именује и накнада за рад стручне комисије.

Члан 35.

(Радно искуство)

Под радним искуством у смислу одредби чл. од 24. до 31. овог Закона сматра се искуство на одговарајућим пословима у рударству стечено након стицања стручне спреме која је услов за рад на одређеном радном мјесту, односно искуство стечено након положеног стручног испита у случајевима прописаним овим Законом.

Члан 36.

(Извођење и надзор рударских радова)

- (1) Привредно друштво, односно извођач рударских радова мора осигурати извођење рударских радова према техничкој документацији, техничким прописима и прописима о заштити живота и здравља радника, заштите

околиша те заштите имовине и здравља трећих лица, а при грађењу других објеката и одредбе које важе за грађење тих објеката.

- (2) Привредно друштво, односно извођач рударских радова обавезан је осигурати стални надзор над свим рударским радовима, постројењима и уређајима и инсталацијама у свим смјенама од стручних лица или посредством уређаја за контролу и даљинско управљање.
- (3) У јамама угроженим метаном и опасном угљеном прашином надзор над провјетравањем мора бити сталан.

Члан 37.

(Књига рударског надзора)

- (1) Привредно друштво дужно је водити књигу рударског надзора у коју се уносе наређења надлежног рударског инспектора издата на лицу мјеста при вршењу надзора у рударским објектима у случају непосредне опасности по живот и здравље људи и материјалних добара.
- (2) У књигу рударског надзора уносе се наређења и директора привредног друштва, лица одговорног за главно техничко руковођење и руководиоца службе заштите на раду, која се односе на заштиту на раду, а издата су на лицу мјеста при прегледу радова.

Члан 38.

(Дозволе)

- (1) За извођење рударских радова из члана 7. овог Закона, који се односе непосредно на експлоатацију минералних сировина потребно је од Федералног министарства, односно кантоналног министарства надлежног за рударство прибавити сљедеће дозволе:
 - а) дозвола за експлоатацију;
 - б) дозвола за потпуну и трајну обуставу експлоатације;
 - ц) дозвола за извођење радова према рударском пројекту;
 - д) дозвола за употребу рударских објеката, постројења, уређаја и инсталација – употребна дозвола;
 - е) привремена дозвола за извођење радова и
 - ф) коначна дозвола за извођење радова.
- (2) Дозволе из става (1) овог члана тач. а), б), ц), д), ф) и г) за минералне сировине из члана 6. став (1) тач. а), б), ц) и д) овог Закона издаје Федерално министарство.
- (3) Дозволе из става (1) овог члана тач. а), б), ц), д), ф) и г) за минералне сировине из члана 6. став (1) тач. е), ф) и г) овог Закона издаје кантонално министарство надлежно за рударство.
- (4) Дозволе из става (3) овог члана за минералне сировине чије се експлоатационо поље протеже на више кантона издаје Федерално министарство.
- (5) Федерално министарство издаје дозволу за вршење периодичних прегледа средстава рада и средстава и опреме личне заштите при раду, периодичне прегледе испитивања физичких, хемијских и биолошких штетности и микроклиме у радним и помоћним просторијама и издавање одговарајућих исправа у рударству.

- (6) Дозволе из става (1) овога члана издају се рјешењем које је коначно у управном поступку

Члан 39.

(Захтјев за издавање дозволе и садржај дозволе за експлоатацију)

- (1) Уз захтјев за издавање дозволе за експлоатацију привредно друштво дужно је приложити:
- a) уговор о концесији;
 - b) документацију о извршеним истражним радовима, лежишту минералних сировина, утврђеним количинама и квалитету минералних сировина (потврда о ревидованим резервама);
 - c) доказ о праву својине или праву кориштења, закупа и/или сагласности, односно праву служности за земљиште одређено за експлоатацију минералних сировина, а за подземну експлоатацију минералних сировина само за земљиште за изградњу надземних рударских објекта и рудничке инфраструктуре;
 - d) ситуациони план – карту са уцртаним границама експлоатационог поља у мјерилу које омогућава да се на његовој подлози у природи могу одредити границе рудничког простора, са јавним саобраћајним и другим објектима који се налазе на том простору, са описом граница експлоатационог поља, уз назнаку опћине на чијем се подручју експлоатационо поље налази;
 - e) доказе о техничкој опремљености привредног друштва или извођача рударских радова, као и стручној оспособљености радника за експлоатацију минералних сировина и
 - f) околинску дозволу и урбанистичку сагласност.
- (2) Дозвола за експлоатацију садржи податке о:
- a) врсти минералне сировине или минералних сировина које су предмет експлоатације;
 - b) начину експлоатације (подземна, површинска и комбинирана);
 - c) положају и тачним границама експлоатационог поља;
 - d) року у којем се морају извршити припремни радови укључујући и израду рударског пројекта и добити дозвола за извођење радова на експлоатацији минералне сировине;
 - e) року важности дозволе, у складу са важећим законским прописима који уређују област концесија, те закљученим уговором о концесији;
 - f) обавези провођења уговора о концесији и
 - g) обавези санације и рекултивације подручја деградираног експлоатацијом минералних сировина.

Члан 40.

(Укидање дозволе за експлоатацију)

- (1) Надлежно министарство за рударство рјешењем ће укинут дозволу за експлоатацију минералних сировина ако:
- a) привредно друштво коме је издата дозвола не почне са експлоатацијом у року наведеном у дозволи;

- b) привредно друштво не прибави дозволу за извођење радова према рударском пројекту у прописаном року;
 - c) рударским радовима се угрожава живот и здравље радника и других грађана и имовине, а друге мјере утврђене овим законом и другим прописима нису довољне да се то спријечи;
 - d) угрожава се околиш и не врши рекултивација простора деградираног рударским радовима према одобреном пројекту или изводе рударски радови који нису у складу са дозволом за извођење рударских радова;
 - e) престане да важи или је из било којег разлога раскинут уговор о концесији.
- (2) Решење из става (1) овог члана коначно је у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Члан 41.

(Престанак важења дозволе за експлоатацију)

- (1) Дозвола за експлоатацију престаје важити:
- a) престанком рада привредног друштва;
 - b) када је исцрпљена минерална сировина на простору експлоатационог поља;
 - c) када привредно друштво одустане од издате дозволе за експлоатацију на цијелом експлоатационом пољу или на дијелу експлоатационог поља;
 - d) истеком уговора о концесији;
 - e) потпуном и трајном обуставом експлоатације на експлоатационом пољу.
- (2) О престанку важења дозволе за експлоатацију надлежно министарство доноси рјешење које је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Члан 42.

(Захтјев за продужење дозволе за експлоатацију)

- (1) Уз захтјев за продужење дозволе привредно друштво дужно је приложити:
- a) важећу дозволу;
 - b) потврду о признатим резервама минералне сировине;
 - c) ситуациони план – карту са уцртаним границама експлоатационог поља у мјерилу које омогућава да се на његовој подлози могу одредити границе рудничког простора са јавним саобраћајним и другим објектима који се налазе на том простору;
 - d) уговор о концесији;
 - e) околинску дозволу.
- (2) Захтјев за продужење дозволе за експлоатацију подноси се деведесет дана прије истека рока важности дозволе.

Члан 43.

(Дозвола за потпуну и трајну обуставу експлоатације)

- (1) Уз захтјев за издавање дозволе за потпуну и трајну обуставу експлоатације привредно друштво дужно је приложити:
 - a) уговор о концесији;
 - b) ревидован рударски пројект за потпуно и трајно затварање рударског објекта, техничку и биолошку рекултивацију земљишта;
 - c) урбанистичку сагласност;
 - d) околинску дозволу;
 - e) образложење потпуне и трајне обуставе експлоатације и одлуку привредног друштва о потпуној и трајној обустави експлоатације;
 - f) потврду о ревидованим преосталим резервама минералне сировине;
 - g) ситуациону карту са ажурним стањем изведених радова до времена обуставе са уцртаним експлоатационим пољем и означеним пријеломним тачкама и означеним координатама;
 - h) доказ да су осигурана финансијска средства за коначну санацију земљишта и техничку рекултивацију деградираних површина насталих услед рударских радова.

- (2) Дозвола за потпуну и трајну обуставу експлоатације садржи податке о:
 - a) постојању уговора о концесији;
 - b) врсти минералне сировине која је предмет обуставе експлоатације са количинама преосталих резерви;
 - c) обавези привредног друштва о трајном чувању техничке документације која се односи на експлоатацију минералне сировине ако се затвара само дио експлоатационог поља;
 - d) обавези привредног друштва о провођењу мјера сигурности којима ће се трајно искључити могућност настајања опасности по људе и имовину;
 - e) обавези привредног друштва при затварању рудника, техничкој и биолошкој рекултивацији земљишта у складу са пројектом из става (1) тачка б) овог члана;
 - f) положају и тачним границама експлоатационог поља и означеним пријеломним тачкама и припадајућим координатама;

Члан 44.

(Дозвола за извођење радова и градњу објеката према рударском пројекту)

- (1) Дозволом за извођење рударских радова, градњу објеката и постројења према рударском пројекту одобрава се извођење радова, градња рударских објеката и постројења из чл. 7. и 8. овог Закона.
- (2) Уз захтјев за добивање дозволе из става (1) овог члана привредно друштво или извођач рударских радова мора приложити:
 - a) уговор о концесији;
 - b) ревидован рударски пројект у два примјерка;
 - c) доказ о испуњавању услова за извођење рударских радова из члана 16. став (1) овог закона;
 - d) дозволу за експлоатацију одређене минералне сировине;

- e) доказ о праву својине или праву кориштења, закупа и/или сагласности, односно праву служности за земљиште одређено за експлоатацију минералних сировина, а за подземну експлоатацију минералних сировина само за земљиште за изградњу надземних рударских објекта и рудничке инфраструктуре;
 - f) околинску дозволу и урбанистичку сагласност;
 - g) извјештај ревидента о ревизији пројекта и
 - h) водну сагласност.
- (3) Дозвола за извођење рударских радова, градњу објекта и постројења према рударском пројекту садржи:
- a) назив привредног друштва или извођача рударских радова којем је издата дозвола за извођење радова;
 - b) назив пројекта према којем се одобрава извођење радова и градња објекта и постројења;
 - c) констатацију да се пројект овјерава у два примјерка;
 - d) налог подносиоцу захтјева да је један примјерак овјереног пројекта дужан чувати као акт од трајне вриједности;
 - e) називе битних докумената приложених уз захтјев за дозволом и то:
 - 1) доказ о праву својине или праву кориштења, закупа и/или сагласности, односно праву служности за земљиште одређено за експлоатацију минералних сировина, а за подземну експлоатацију минералних сировина само за земљиште за изградњу надземних рударских објекта и рудничке инфраструктуре;
 - 2) урбанистичку сагласност и
 - 3) ревизиони извјештај са мишљењем да се може издати дозвола.
- (4) У поступку издавања дозволе за извођење радова, градњу објекта и постројења надлежни орган управе утврђује:
- a) гдје је пројект израђен;
 - b) ко је руководио израдом пројекта;
 - c) гдје је извршена ревизија пројекта и
 - d) ко је ревидент.
- (5) Дозволу за извођење радова по пројектима из чл. 70, 71, 72 и 74 овог Закона даје Федерално министарство.
- (6) За извођење радова по рударском пројекту изване експлоатационог поља Федерално министарство издаје сагласност.

Члан 45.

(Привремена дозвола за извођење рударских радова)

- (1) За увођење нове откопне методе у експлоатацији минералних сировина (подземна и бушотинска експлоатација), Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство може издати привремену дозволу за извођење рударских радова у трајању од најдуже двије године:
- (2) Привремена дозвола издаје се и у случајевима када је због увођења нове технологије и постројења предвиђен пробни рад.
- (3) Уз захтјев за издавање дозволе из ст. (1) и (2) овог члана привредно друштво мора приложити сљедеће:
 - a) ревидовани рударски пројект у два примјерка и
 - b) извјештај ревидента о ревизији пројекта.

- (4) Привремена дозвола из става (1) овог члана може се издати изузетно и на вријеме дуже од двије године у овисности од специфичности методе и потребног времена за доказивање оправданости увођења нове откопне методе.

Члан 46.

(Коначна дозвола за извођење рударских радова)

- (1) Коначну дозволу којом се одређују заштитне мјере код употребе откопне методе, технологије или постројења из члана 45. овог Закона, привредном друштву издаје Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство после предочења доказа о исправности откопне методе, технологије и постројења.
- (2) Рјешење којим се издаје коначна дозвола између осталог садржи:
- а) назив привредног друштва којем се издаје коначна дозвола за извођење рударских радова;
 - б) врста минералне сировине која је предмет експлоатације новом откопном методом;
 - с) назив нове откопне методе;
 - д) мјере сигурности и заштите на раду које је потребно пороводити, и
 - е) рок важности коначне дозволе за извођење рударских радова.
- (3) Поступак испитивања исправности откопне методе, технологије и постројења прописује федерални министар.

Члан 47.

(Почетак извођења рударских радова)

- (1) Привредно друштво или извођач рударских радова којем је издата дозвола из члана 38. став (1) тачка ц. овог Закона или сагласност из члана 44. став (6) овог Закона мора, најкасније 15 дана прије почетка извођења рударских радова, надлежној рударској инспекцији пријавити почетак извођења рударских радова и лица која ће обављати послове техничког и главног техничког руковођења рударским радовима, као и лица која ће обављати послове техничког надзора и непосредне контроле провођења мјера заштите на раду, ако се рударским радовима граде објекти.
- (2) Привредно друштво или извођач рударских радова мора рударској инспекцији пријавити престанак рударских радова, ако пријавом почетка радова није одређен рок трајања и окончања радова.

Члан 48.

(Дозвола за употребу рударских објеката, постројења, уређаја и инсталација)

- (1) Употреба рударских објеката, постројења, уређаја и инсталација изграђених на основу одобреног главног, допунског или техничког рударског пројекта дозвољена је на основу дозволе за њихову употребу.
- (2) Дозволу за употребу рударских објеката, постројења, уређаја и инсталација из члана 38. став (1) тачка д) овог закона на приједлог стручне комисије након

- обављеног техничког преглед издаје орган управе који је издао дозволу за извођење радова по рударском пројекту.
- (3) Техничким прегледом утврђује се да ли су рударски објекти, постројења, уређаји и инсталације изграђени према одобреном рударском пројекту, да ли су усклађени са прописима, мјерама и нормативима заштите на раду и обавезним стандардима, да ли су технички исправни и да ли се њиховим стављањем у функцију угрожава околицу, живот и здравље радника и грађана.
 - (4) Технички преглед рударских објеката, постројења, уређаја и инсталација изграђених на основу одобреног главног, допунског или техничког рударског пројекта врши и одобрава употребу Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство путем стручне комисије.
 - (5) Стручна комисија састављена је од представника Федералног министарства, односно кантоналних министарстава надлежних за рударство и стручних лица из привредних друштава из области рударства која испуњавају услове из члана 79. овог Закона.
 - (6) У раду стручне комисије из става (5) овог члана као чланови учествују и представници органа који је издао урбанистичку сагласност и околинску дозволу за рударске објекте, постројења, уређаје и инсталације изграђене по главном рударском пројекту.
 - (7) Раду стручне комисије за технички преглед може да присуствује представник надлежне рударске инспекције.
 - (8) Трошкове техничког прегледа сноси привредно друштво.
 - (9) Рударски објекти и постројења изграђени на основу одобреног главног, допунског или техничког рударског пројекта могу се пустити у пробни рад најдуже до шест мјесеци после извршеног техничког прегледа од стручне комисије, коју је формирало привредно друштво са задатком да утврди да ли су изведени радови у складу са рјешењима датим у рударском пројекту. О пуштању у пробни рад рударских објеката, постројења, уређаја и инсталација привредно друштво писано обавјештава Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство.
 - (10) Вршење техничког прегледа покреће се захтјевом привредног друштва.
 - (11) Уз захтјев за технички преглед за добијање дозволе за употребу рударских објеката и постојења, уређаја и инсталација привредно друштво прилаже:
 - a) доказ о испуњавању услова за обављање рударске дјелатности из члана 16. став (2) овог Закона;
 - b) списак рударских објеката, постројења, уређаја и инсталација који су предмет техничког прегледа;
 - c) списак пројеката према којима су изграђени рударски објекти, постројења и уређаји уз навођење броја дозволе под којим су одобрени;
 - d) списак кадрова;
 - e) списак исправа о извршеним периодичним прегледима средстава рада и средстава и опреме личне заштите при раду, периодичним прегледима и испитивањима физичких, хемијских и биолошких штетности и микроклиме у радним и помоћним просторијама и
 - f) водну дозволу.
 - (12) Дозвола за употребу рударског објекта и постројења садржи:
 - a) назив привредног друштва којем се издаје дозвола;
 - b) назив мјеста изграђеног рударског објекта и постројења;

- c) називе рударских објеката, постројења, уређаја и инсталација са техничким карактеристикама;
 - d) обавезе привредног друштва да све измјене у пројектној документацији настале у току изградње рударског објекта мора унијети у одборену пројектну документацију и чувати сво вријеме док рударски објекат траје; и
 - e) констатацију да:
 - рударски објекти, постројења, уређаји и инсталације су изграђени у складу са одобреним рударским пројектом;
 - привредно друштво је уважило услове дате у дозволи за извођење радова и
 - привредно друштво је уважило услове наведене у урбанистичкој сагласности и околиној дозволи.
- (13) Начин именовања чланова стручне комисије, обављање техничког прегледа, садржај записника о извршеном техничком прегледу те накнаду за рад особама из става (5) и (6) овог члана уредит ће се посебним правилником који доноси федерални министар.

Члан 49.

(Дозвола за обављање периодичних прегледа)

- (1) Периодичне прегледе средстава рада и средстава и опреме личне заштите при раду, периодичне прегледе и испитивања физичких, хемијских и биолошких штетности и микроклиме у радним и помоћним просторијама и издавање одговарајућих исправа у рударству могу обављати правна лица која поред услова прописаних овим Законом, имају кадрове са одговарајућом високом школском спремом, положеним стручним испитом и радним искуством у струци у рударству од најмање пет година, техничку опрему и лабораторије.
- (2) Захтјев за издавање дозволе за обављање периодичних прегледа подноси се Федералном министарству.
- (3) Подносилац захтјева уз захтјев је дужан приложити:
 - a) рјешење о регистрацији дјелатности код надлежног суда,
 - b) списак кадрова са одговарајућим условима у погледу стручне спреме, радног искуства и положеног стручног испита,
 - c) списак техничке опреме,
 - d) списак опреме и инструмената који подлијежу умјеравању, као и доказе да је умјеравање извршено,
 - e) списак лабораторија и радног простора потребног за послове наведене у захтјеву,
 - f) извод из општих аката привредног друштва којима су уређени послови вршења периодичних прегледа и Методологију обављања периодичних прегледа.
- (4) Прије издавања дозволе за вршење периодичних прегледа средстава и опреме личне заштите при раду, периодичне прегледе и испитивања физичких, хемијских и биолошких штетности и микроклиме у радним и помоћним просторијама и издавање одговарајућих исправа у рударству врши се увиђај на лицу мјеста путем стручне комисије.

- (5) Трошкове увиђаја сноси привредно друштво.
- (6) Дозвола за вршење периодичних прегледа средстава и опреме личне заштите при раду, периодичне прегледе и испитивања физичких, хемијских и биолошких штетности и микроклиме у радним и помоћним просторијама и издавање одговарајућих исправа у рударству садржи:
 - a) попис послова периодичних прегледа за које се издаје дозвола,
 - b) носиоце послова из става (3) тачке а) овог члана,
 - c) услове које морају задовољити опрема и инструменти у складу са Законом о мјеритељству у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“ број: 8/05),
 - d) одговарајући простор.
- (7) Рјешење којим се издаје дозвола за обављање периодичних прегледа доноси Федерално министарство, рјешење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.
- (8) Поступак утврђивања услова, начин именовања стручне комисије, садржај записника и исправа, те накнада члановима стручне комисије уредит ће се посебним правилником који доноси федерални министар.

ДИО ЧЕТВРТИ - МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ

Члан 50.

(Провођење мјере заштите на раду)

- (1) Привредно друштво дужно је проводити све мјере заштите, укључујући и мјере заштите живота и здравља радника на раду, заштите од пожара, заштите вода и заштите околиша, заштите имовине и других лица (у даљем тексту: мјере заштите на раду) у складу са одредбама овога Закона и прописа донесених на основу њега.
- (2) Директор привредног друштва одговоран је за организовање послова заштите на раду.
- (3) За непосредно провођење мјера заштите на раду и мјера заштите од пожара одговоран је сваки радник запослен у привредном друштву, односно код извођача рударских радова у оквиру дјелокруга свог рада у складу са правилником о мјерама заштите на раду.
- (4) Директор привредног друштва дужан је повремено, а најмање два пута годишње разматрати стање заштите на раду и рад послова заштите на раду.
- (5) Кориштење јамских просторија у сврхе које нису одобрене за употребу рударским пројектом, није допуштено.
- (6) У погледу мјера заштите на раду, које нису уређене овим Законом и прописима донесеним на основу њега, примјењују се прописи донесени у области стандардизације, заштите на раду, заштите од пожара, заштите околиша и збрињавање отпада.
- (7) Задржавање радника у подземним рударским просторијама после радног времена, дозвољено је само ради обављања послова техничко-

технолошког процеса одобреног од стране техничког руководиоца рударског објекта.

- (8) Штрајк у објектима гдје се одвија технолошки процес, а посебно у рударским објектима угроженим метаном и опасном угљеном прашином, није допуштен из сигурносних разлога.
- (9) У вријеме штрајка, а посебно у јамама са појавом метана и опасном угљеном прашином обавезно се мора организовати надзор, одводњавање, провјетравање, одржавање проходности путева у објектима и одржавање уређаја, опреме и инсталација.

Члан 51.

(Сигурност и здравље радника)

- (1) Ради очувања сигурности и здравља радника привредно друштво дужно је да осигура:
 - a) да су рударски објекти, постројења, уређаји и инсталације изграђени према рударском пројекту за који је надлежни орган издао дозволу;
 - b) да су радна мјеста планирана, опремљена, стављена у функцију, кориштена и одржавана на такав начин да радници могу извршавати посао који им је додијељен без угрожавања своје сигурности или сигурности и здравља других радника;
 - c) да се рад на радним мјестима одвија под надзором одговорне особе;
 - d) да се рад који укључује посебне опасности одвија на начин и према датим упутствима и повјерен је искључиво стручним лицима;
 - e) да су сва упутства која се односе на сигурност разумљива за све раднике на које се односе;
 - f) свим радницима лична заштитна средства и опрему и одговарајућа средства прве помоћи, бесплатно;
 - g) обуку радника за самосталан и сигуран рад и руковање средствима рада;
 - h) организовање послова заштите на раду;
 - i) организовање послова противпожарне заштите, здравствене заштите и службе спасавања и њихово опремање одговарајућом опремом и средствима;
 - j) периодичне прегледе и испитивања средстава за рад, уређаја и опреме и средстава личне заштите, као и превентивне и периодичне прегледе испитивања услова радне средине, односно физичких, хемијских и биолошких штетности (осим јонизирајућег зрачења), микроклиме, електроинсталација и громобранских инсталација у рударским објектима.
- (2) Привредно друштво дужно је донијети акт којим се уређује заштита здравља и заштита на раду радника из става (1) овог члана и акт о личним заштитним средствима за свако радно мјесто.

Члан 52.

(Процјена ризика)

- (1) Привредно друштво (послодавац) дужно је донијети акт о процјени ризика за сва радна мјеста.

- (2) Актом о процјени ризика из става (1) овог члана процјењује се: организација рада, радни процеси, захтјеви рада, средства рада, сировине и материјали који се користе у технолошком и радном процесу, средства и опрема за личну заштиту као и други фактори који могу да изазову ризик од повреда на раду, професионалног обољења или болести у вези са радом на радном мјесту, као и начин и мјере за њихово елиминисање, контролисање, те минимизирање ризика средствима која укључују уградњу сигурносних радних система.
- (3) Акт о процјени ризика доноси се прије него се почне са радом и мијења се у овисности од нове опасности и промјене нивоа ризика у процесу рада.
- (4) Федерални министар доноси Правилник којим се прописује садржај акта о процјени ризика.

Члан 53.

(Подузимање мјера за заштиту живота грађана и осигурање имовине)

- (1) При извођењу рударских радова привредно друштво, односно извођач рударских радова дужан је подузети мјере потребне за заштиту живота и здравља грађана као и осигурање имовине према важећим прописима.
- (2) Власници и корисници земљишта и објеката на експлоатационом пољу као и остали грађани при кретању или раду дужни су се придржавати мјера заштите које је прописало привредно друштво, односно извођач рударских радова.

Члан 54.

(Упознавање са прописима)

- (1) Сваки радник који заснује радни однос у привредном друштву мора се прије распоређивања на послове, односно задатке упознати са послом који ће обављати, прописима и мјерама заштите на раду и мјерама заштите од пожара, са опасностима које могу настати у послу, као и са организовањем и провођењем послова заштите на раду у привредном друштву.
- (2) Радник има право захтијевати од лица задуженог за упознавање са прописима да се што потпуније упозна са опасностима посла, правима односно дужностима у вези са заштитом на раду и условима рада.

Члан 55.

(Увођење у посао)

- (1) Радник који се први пут распоређује на рударске послове мора се најмање 15 дана у смјени у којој је распоређен уводити у посао под непосредним надзором инструктора којег одреди овлаштено одговорно лице у привредном друштву и у том периоду радник не може бити распоређен на сталне послове и задатке.
- (2) Радник који се распоређује на друге послове и задатке мора се прије отпочињања рада упознати са радом, прописима, мјерама заштите на раду и опасностима које могу настати на тим пословима и задацима.
- (3) Радник је дужан у току рада стално надопуњавати и усавршавати своја знања из области заштите на раду и заштите од пожара.

- (4) Увођење радник у рударски посао мора бити уређено интерним актом привредног друштва.

Члан 56.

(Познавање прописа из области заштите на раду)

- (1) Привредно друштво, односно извођач рударских радова дужан је донијети посебне програме за стицање знања из области заштите на раду и заштите од пожара према врсти послова и стручности радника.
- (2) Привредно друштво односно извођач рударских радова дужан је организовати упознавање свих радника са прописима и мјерама заштите на раду, као и мјерама провођења плана одбране и акција спашавања у случајевима изненадних удеса.
- (3) Привредно друштво, односно извођач рударских радова дужан је путем стручне комисије најмање једанпут годишње извршити провјеру знања о познавању прописа о техничким мјерама и о заштити на раду, као и плана одбране и акције спашавања у случајевима изненадних удеса, надзорног и техничког особља, палиоца мина, висококвалификованих и квалификованих радника чији је рад непосредно везан уз рударске радове.
- (4) Привредно друштво дужно је о проведеној обуци и провјери знања водити евиденцију у складу са интерним актом.

Члан 57.

(Санкције за непознавање прописа)

- (1) Радници који не покажу задовољавајуће познавање прописа о техничким мјерама и о мјерама заштите на раду, а нарочито о провођењу плана одбране и акције спашавања не могу обављати послове док се поновном провјером не утврди да су овладали тим знањима.
- (2) Уколико се поновном провјером утврди незадовољавајуће познавање прописа, послодавац је дужан радника распоредити на друге одговарајуће послове, а ако таквих послова нема ријешит ће његов радно-правни статус на начин прописан Законом о раду („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 26/16 и 89/18).

Члан 58.

(Привремено удаљавање радника са посла)

- (1) Директор привредног друштва и друга одговорна лица за извођење радова одређена правилником о мјерама заштите на раду, као и радник послова заштите на раду имају право привремено удаљити са посла радника који је извршио повреду неке од прописаних мјера којима се угрожава лична и колективна сигурност.
- (2) Правилником о мјерама заштите на раду привредног друштва одредит ће се које су то повреде мјера заштите на раду због којих се може поступити по одредби из става (1) овог члана.
- (3) Радници и одговорна лица дужни су да поштују утврђене мјере сигурности и заштите здравља на раду и воде бригу за своју сигурност и здравље те сигурност и здравље других лица која могу бити угрожена њиховим поступцима и/или пропустима у раду.

- (4) Радници и одговорне особе које се не придржавају утврђених мјера сигурности и заштите здравља на раду, противпожарне заштите и других мјера утврђених овим Законом чине тежу повреду радне обвезе.

Члан 59.
(Забрана уношења)

- (1) У рударске подземне просторије и остале рударске објекте у којима се појављује метан и други запаљиви гасови или опасна угљена прашина, забрањено је уношење лакозапаљивих материја, прибора за пушење или других средстава која могу изазвати пожар, упалу или експлозију.
- (2) Ова забрана мора бити означена знацима упозорења на видним мјестима рударског објекта.
- (3) У подземним рударским објектима и осталим рударским објектима могу се користити апарати за заваривање на начин и под условима утврђеним посебним прописом.

**ДИО ПЕТИ - ПРИВРЕМЕНА, ПОТПУНА И
ТРАЈНА ОБУСТАВА РУДАРСКИХ РАДОВА**

Члан 60.
(Привремена обустава)

- (1) Привремену обуставу рударских радова која је изненада наступила на експлоатацији минералних сировина због рударских или привредних разлога, привредно друштво или извођач рударских радова дужно је пријавити Федералном министарству, односно кантоналном министарству надлежном за рударство и надлежној рударској инспекцији у року од 24 сата након обуставе радова, а о поновном почетку рударских радова мора писаним путем обавијестити наведене органе најмање осам дана прије почетка извођења радова.
- (2) Појаву опасности по животе и здравље радника привредно друштво, односно извођач рударских радова мора одмах пријавити Федералном министарству, односно кантоналном министарству надлежном за рударство и надлежној рударској инспекцији.
- (3) Привремену планирану обуставу радова привредно друштво или извођач рударских радова дужно је пријавити Федералном министарству, односно кантоналном министарству надлежном за рударство и надлежној рударској инспекцији најмање осам дана прије обуставе радова. Поступак је исти код поновног почетка радова.
- (4) Ако обустава радова из ст. (1) и (3) овог члана траје дуже од 30 дана, привредно друштво или извођач рударских радова дужан је:
- а) извршити мјерења стања и допунити рударске планове – карте;
 - б) сачинити записник са образложењем о узроцима обуставе радова и опасностима које су узроковале обуставу, и
 - в) припремити план мјера и активности ради спречавања настајања опасности које се могу појавити код поновног отпочињања радова.
- (5) За вријеме привремене обуставе извођења радова привредно друштво, односно извођач рударских радова дужно је осигурати редовно одржавање

свих рударских просторија и објеката, спријечити настајање штета и осигурати кретање радника без опасности по њихов живот и здравље.

- (6) Прије пуштања у рад привремено обустављених рударских радова привредно друштво, односно извођач рударских радова дужан је путем комисије у којој је обавезно присутан и надлежни рударски инспектор осим у случају када привремени прекид траје мање од 30 дана, извршити преглед и утврдити да ли су осигурани сигурни услови за наставак радова.
- (7) Привремени прекид рударских радова је прекид који траје више од 30 дана и не дуже од једне године, осим више силе.
- (8) Ако привремени прекид због више силе траје дуже од једне године, привредно друштво дужно је донијети процјену о могућем трајању прекида и о томе поново писано извјестити Федерално министарство и надлежну рударску инспекцију. Прије поновног уласка у рударске објекте и наставак обустављених рударских радова привредно друштво дужно је сачинити План санације рударских објеката.

Члан 61.

(Потпуна и трајна обустава рударских радова)

- (1) У случају да привредно друштво из било којег разлога одлучи потпуно и трајно обуставити извођење рударских радова на експлоатацији минералних сировина на свим објектима или на само једном објекту на којем се изводе рударски радови, мора при томе поштовати одредбе овог Закона.
- (2) Потпуну или трајну обуставу извођења рударских радова експлоатације минералних сировина, привредно друштво мора пријавити Федералном министарству, односно кантоналном министарству надлежном за рударство и надлежној рударској инспекцији у року од 15 дана прије почетка обуставе радова.
- (3) Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство може именовати стручну комисију која ће на лицу мјеста провјерити разлоге обуставе радова. Привредно друштво мора стручној комисији предочити документацију на основу које је изводило рударске радове на експлоатацији минералних сировина и донијело одлуку о потпуној и трајној обустави извођења радова, као и ревидован рударски пројекат за потпуно и трајно затварање рударског објекта, техничку и биолошку рекултивацију земљишта на којем престаје експлоатација.
- (4) У састав стручне комисије из става (3) овог члана поред представника Федералног министарства, односно кантоналног министарства надлежног за рударство именују се и представници Федералног министарства просторног уређења, Федералног министарства околиша и туризма, односно кантоналних министарстава надлежних за просторно уређење и околиш.
- (5) Послије извршеног прегледа стручна комисија сачињава записник са приједлозима даљњих мјера и доставља га Федералном министарству, односно кантоналном министарству надлежном за рударство. Записник представља стручну подлогу за издавање дозволе за потпуну и трајну обуставу експлоатације из члана 43. овог Закона.

Члан 62.

(Санација и рекултивација посљедица рударских радова на околиш)

- (1) Послије добијања дозволе за потпуну и трајну обуставу експлоатације минералне сировине из члана 43. овог Закона, привредно друштво мора извршити коначну санацију и рекултивацију земљишта и отклонити посљедице настале при извођењу рударских радова на околиш, односно деградирано земљиште привести првобитној или другој намјени, а на основу рударског пројекта за потпуно и трајно затварање рударског објекта, техничку и биолошку рекултивацију земљишта.
- (2) Привредно друштво дужно је, према пројекту извођења рударских радова, у континуитету вршити санацију земљишта и техничку рекултивацију деградираног земљишта насталог у току извођења рударских радова.
- (3) Прије обављања коначне санације и рекултивације деградираног земљишта привредно друштво дужно је провести мјере осигурања како би се трајно искључиле опасности по живот и здравље људи и имовине и могући узрочници загађења околиша, односно штете на објектима и околишу.
- (4) О извршеним радњама из ст. (1), (2) и (3) овог члана привредно друштво дужно је обавијестити Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство, надлежну рударску инспекцију и федералну односно кантоналну инспекцију за околиш.
- (5) Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство на основу обавјештења из става (4) овог члана извршит ће технички преглед којим ће се утврдити да ли је коначна санација и рекултивација деградираног земљишта изведена у складу са рударским пројектом и да ли су проведене мјере из става (3) овог члана довољне.
- (6) Ако Стручна комисија током техничког прегледа утврди недостатке навешће их у записнику и одредити рок у којем привредно друштво мора отклонити те недостатке.
- (7) Привредно друштво мора до истека рока из става (6) овог члана обавијестити Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство да ли су отклонили утврђене недостатке и доставити доказ о томе. По пријему обавијести о отклоњеним недостацима може се извршити поновни технички преглед, који може обавити појединачни члан стручне комисије и утврдити да ли су недостаци отклоњени и о томе сачинити записник и доставити га Федералном министарству, односно кантоналном министарству надлежном за рударство.
- (8) Након обављеног техничког прегледа Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство доноси рјешење о престанку права и обавеза или одбија донијети рјешење о престанку права и обавеза ако утврди да коначна санација и рекултивација деградираног земљишта има такве недостатке који представљају опасност за здравље и живот људи, објекте и околиш.
- (9) Привредно друштво којем је одбијен захтјев за издавање рјешења о престанку права и обавеза поновни захтјев може поднијети након отклоњених недостатака утврђених техничким прегледом.
- (10) У обављању техничког прегледа из става (5) овог члана учествују и представници Федералног министарства, односно кантоналног министарства надлежног за рударство, надлежних министарстава за

просторно уређење, околиш и туризам и пољопривреду, водопривреду и шумарство.

- (11) Трошкове техничког прегледа сноси привредно друштво.

Члан 63.

(Престанак права и обавеза)

- (1) Престанак права и обавезе привредном друштву престају рјешењем о престанку права и обавеза.
- (2) Рјешење из става (1) овог члана је услов за брисање привредног друштва из катастра експлоатационих поља. Захтјев за брисање из катастра експлоатационих поља Привредно друштво подноси Федералном министарству, односно кантонална министарства надлежна за рударство.
- (3) Привредно друштво дужно је прије брисања из катастра експлоатационих поља рударске планове мјерачке књиге и другу документацију о стању рударских радова у вези са експлоатацијом предати у архив Федерације, односно архиве кантона, а потврду о предаји документације у надлежни архив привредно друштво мора доставити Федералном министарству, односно кантоналном министарству надлежном за рударство.
- (4) Од дана брисања привредног друштва из катастра експлоатационих поља рудник у којем су извођени рударски радови прије брисања сматрат ће се затвореним.
- (5) Након брисања привредног друштва из катастра експлоатационих поља престаје надлежност рударског инспектора за провођење инспекцијског надзора на простору на којем се налази затворени рудник.

Члан 64.

(Отклањање посљедица рударских радова)

Привредно друштво које врши експлоатацију минералних сировина односно извођач рударских радова дужно је надокнадити штету коју узрокују провођењем експлоатације минералних сировина или извођењем рударских радова, осим ако се докаже да је штета настала усљед више силе, радњом оштећеника или трећег лица.

Члан 65.

(Катастар експлоатационих поља)

- (1) Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство које је издало дозволу за експлоатацију минералних сировина дужно је водити катастар одобрених експлоатационих поља.
- (2) Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство које је издало дозволу дужно је поред катастра из става (1) овог члана водити Збирку исправа те попис привредних друштава којима су издате дозволе.
- (3) Федерални министар донијет ће прописе о катастру одобрених експлоатационих поља те о начину вођења збирке исправа и пописа привредних друштава којима су издате дозволе за експлоатацију минералних сировина.

ДИО ШЕСТИ - ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ПРОЈЕКТОВАЊЕ

Члан 66.

(Техничка документација)

- (1) Техничка документација у смислу овог Закона је:
 - a) рударски пројекти;
 - b) идејна рјешења рударских објеката;
 - c) рударски планови и карте;
 - d) дугорочни и годишњи програми експлоатације минералних сировина;
 - e) документација о резервама и појавама минералних сировина;
 - f) документација о утицају рударских радова на околиш;
 - g) документација о разврставању рудника и њихових дијелова гдје се врше рударски радови по степену опасности од метана и угљене прашине, и
 - h) документација постројења, опреме и уређаја.
- (2) За извођење рударских радова који нису у непосредној вези са експлоатацијом минералних сировина, дозвољена је употреба и техничке документације коју прописује посебан Закон из области грађења.

Члан 67.

(Усклађеност техничке документације)

- (1) Техничка документација из члана 66. овог Закона мора бити усклађена са:
 - a) одредбама овог Закона и на основу њега донесених техничких прописа, прописа о заштити на раду и заштити здравља радника на раду у рударству, захтјевима прописаним у урбанистичкој сагласности, водним актима, као и са другим прописима који су у примјени у области експлоатације минералних сировина, и
 - b) прописима о заштити околиша и заштити од пожара, уколико прописима из тачке а) овог члана није другачије одређено.
- (2) Техничка документација из става (1) овог члана треба бити усклађена са савременим достигнућима и методама рударске, геолошке, геомеханичке и других техничких наука.

Члан 68.

(Врсте рударских пројеката)

- (1) За извођење рударских радова и градњу рударских објеката и уградњу постројења израђују се пројекти и то:
 - a) идејни рударски пројекат;
 - b) главни рударски пројекат;
 - c) допунски рударски пројекат,
 - d) технички рударски пројекат,
 - e) поједностављени рударски пројекат и
 - f) рударски пројекат за истраживању чврстих минералних сировина.
- (2) Садржај, редослијед израде, саставне дијелове и начин израде рударских пројеката проведбеним прописом који доноси федерални министар.

Члан 69.

(Идејни рударски пројекат)

Идејни рударски пројекат експлоатације лежишта минералних сировина садржи приказ услова и идејно решење начина експлоатације, припреме минералних сировина, пласмана минералних сировина, радни вијек и годишњи капацитет, анализу утицаја на околиш са мјерама заштите и санације околиша, рекултивацију, социјални утицај рударских активности, техно-економску оцјену укључујући и број потребних радника.

Члан 70.

(Главни рударски пројекат)

- (1) Главни рударски пројекат израђује се за нове јаме, површинске копове, постројења за припрему и оплемењивање минералних сировина, као и експлоатацију течних и гасовитих лежишта, те за изградњу и кориштење подземних простора који нису у вези са експлоатацијом минералних сировина.
- (2) Пројекти из става (1) овог члана израђује се на основу билансних резерви минералних сировина А, Б и Ц категорије, садржаних на простору који је обухваћен пројектом.
- (3) Дио билансних резерви А+Б мора бити најмање 60% од чега резерве категорије А не могу бити мање од 10%.
- (4) Од укупно утврђених билансних резерви Ц1 категорије као подлога за пројектовање може се узети највише 50%, под увјетом да се континуирано наслања на резерве Б категорије или када њихов просторни положај омогућава откопавање истим захватом отварања.

Члан 71.

(Допунски рударски пројекат)

Допунски рударски пројекат ради се као допуна главном рударском пројекту за извођење рударских радова, градњу објеката и постројења који нису обухваћени главним рударским пројектом у постојећим рудницима, за рударске радове на отварању и експлоатацији нових хоризоната, ревира, откопних поља или дијела слоја и рудних тијела, дијелова течних и гасовитих лежишта, за израду магацина експлозивних средстава, за увођење нове или измјену постојеће откопне методе, за додатна рјешења у оквиру рудничке сигурности и колективне заштите, дјелимичну или потпуну експлоатацију заштитних стубова, потпуно и трајно затварање рударског објекта, техничку и биолошку рекултивацију земљишта на којем је вршена експлоатација и извођени други рударски радови.

Члан 72.

(Технички рударски пројекат)

Технички рударски пројекат израђује се у складу са главним и допунским рударским пројектом за технолошке операције извођења рударских радова: бушења и минирања, откопавања, транспорта и депонирања корисне минералне сировине; откопавања, транспорта и одлагања јаловине (откривке); транспорта и одлагања флотацијске јаловине; заштите рударских објеката од дотока

површинских и подземних вода; при реконструкцији или унапређењу рударских објеката и рудничке инфраструктуре и стационарних рударских објеката.

Члан 73.

(Поједностављени рударски пројекат)

- (1) Поједностављени рударски пројекат израђује се за радове мањег обима, једноставније и типске објекте, постројења и уређаје из чл. 7. и 8. овог Закона као и за небитна одступања од главног, допунског односно техничког рударског пројекта који немају утицаја на основна пројектна рјешења, као и за рударске радове на експлоатацији мањих лежишта металних минералних сировина, чија експлоатација неће трајати дуже од једне године, а која се налазе унутар одобреног експлоатационог поља.
- (2) Дозволу за извођење рударских радова и употребу рударских објеката изграђених по поједностављеном рударском пројекту издаје главни технички руководиоца рудника.

Члан 74.

(Рударски пројекат за истраживање чврстих минералних сировина)

Рударски пројекат за истраживање чврстих минералних сировина је пројекат на основу којег се изводе рударски радови у оквиру одобреног пројекта-програма геолошких истраживања на истражном простору или експлоатационом пољу (изван простора обухваћеног главним или допунским рударским пројектом), у циљу узимања узорка за лабораторијска и технолошка испитивања на лицу места или у индустријским условима и извођења рударских радова у оквиру истраживања лежишта на површини или извођења подземних истражних рударских радова

Члан 75.

(Нострификација пројеката)

Утврђивање усклађености техничке документације израђене у иностранству са овим Законом, посебним Законима, прописима и стандардима врши се у складу са provedбеним прописом који доноси федерални министар.

Члан 76.

(Поновна експлоатација)

У рудницима, рударским објектима, јамама и површинским коповима у којима је потпуно или трајно обустављена експлоатација минералних сировина може се поново приступити експлоатацији само на основу новог главног рударског пројекта за који је дозволу издало Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство.

Члан 77.

(Израда елабората и категоризација јама и јамских просторија)

- (1) Израда елабората за категоризацију јама и јамских просторија према степену опасности од метана и опасне угљене прашине врши се у складу са чл. 78. и 79. овог Закона.

- (2) Категоризацију јама и јамских просторија према степену опасности од метана и опасне угљене прашине врши стручна комисија коју именује федерални министар, састављену од представника Федералног министарства и стручних лица из привредних друштава из области рударства који испуњавају услове из члана 78. овог Закона.
- (3) О извршеној категоризацији федерални министар доноси рјешење које је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.
- (4) Садржај елабората, начин и поступак категоризације угљених слојева и јама и разврставање јамских просторија према степену опасности од метана и класификације и категоризације јаме, односно јамских просторија према степену опасности од експлозивне угљене прашине, услове које морају испуњавати привредна друштва за израду елабората у погледу оспособљености и опремљености за потребна испитивања, начин именовања чланова комисије и накнаду за рад чланова комисије проведеним прописом који доноси федерални министар.

Члан 78.

(Израда рударских пројеката)

- (1) Израду рударских пројеката може вршити рударски пројектант регистрован за обављање тих послова које поред опћих испуњава и услове да у радном односу на неодређено вријеме има најмање три радника од чега најмање једног радника оне струке за коју се ради пројекат (рударска, електротехничка, геодетска, рударско-мјерачка, машинска, геолошка и грађевинска).
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, израду рударских пројеката за рударске објекте на површини и то: гардеробе са купатилом, станице за спашавање, диспечерски центри, регулација водотока, соноводе, објекте и инсталације за прикупљање и пречишћавање отпадних вода, систем веза за специфичне радове на изградњи и санацији рударских објеката могу радити привредна друштва која испуњавају услове за пројектовање, односно израду инвестиционо-техничке документације према прописима из области грађења.

Члан 79.

(Оспособљеност лица за израду рударских пројеката)

- (1) У привредном друштву из члана 78. овог Закона рударски пројекат може израђивати пројектант – дипломирани инжењер односне струке, који има положен стручни испит и најмање пет година радног искуства, од чега најмање три године након положеног стручног испита у привредном друштву на пословима оне врсте за које се израђује пројекат (рударски, геолошки, геодетски, рударско-мјерачки, електротехнички, машински, грађевински и др.)
- (2) Када у изради рударског пројекта учествује више пројектаната мора се одредити главни пројектант.
- (3) Пројектант је особа рударског пројектанта која је одговорна за израду посебног дијела пројекта, за усклађеност нацрта, планова и пројектних

рјешења, с техничким прописима и условима из издатих дозвола и сагласности надлежних органа.

- (4) Главни пројектант је особа рударског пројектанта која је одговорна за основна техничка рјешења-концепт и међусобну усклађеност посебних дијелова пројекта.
- (5) Послове из става (1) овог члана не може обављати радник органа управе.
- (6) Пројектантски надзор над извођењем рударских радова може обављати лице које испуњава услове одређене за пројектанта.

Члан 80.

(Овлаштена лица)

Овлаштено лице привредног друштва мора уз рударски пројекат приложити доказ да пројектант и главни пројектант рударског пројекта испуњавају услове из члана 79. став (1) овог Закона.

Члан 81.

(Писана изјава)

- (1) Пројектант који је израдио рударски пројекат или дио рударског пројекта и главни пројектант рударског пројекта писаном изјавом потврђују да су у пројекту примијењени услови из члана 67. овог Закона.
- (2) Привредно друштво у којем је израђен пројекат или дио рударског пројекта дужно је писану изјаву из става (1) овог члана приложити уз израђени рударски пројект, односно дио рударског пројекта као посебан акт.
- (3) За сва рјешења и квалитет пројекта одговорно је привредно друштво у којем је пројекат израђен, пројектант и главни пројектант.

Члан 82.

(Ревизија рударског пројекта)

- (1) Рударски пројекти из члана 68. овог Закона подлијежу ревизији у погледу примјене одредби чл. 67., 78. и 79. овог Закона.
- (2) За квалитет ревизије пројекта одговорни су привредно друштво у којем је извршена ревизија главни ревидент и ревиденти који су извршили ревизију пројекта.

Члан 83.

(Право ревизије)

- (1) Ревизију рударског пројекта врши привредно друштво за своје потребе или друго привредно друштво које је регистровано и има одобрење за обављање послова ревизије рударских пројеката.
- (2) Ревизија рударског пројекта врши се путем ревидента који има стручну спремност и радно искуство из члана 79. овог Закона и закључен уговор о раду на неодређено вријеме са привредним друштвом у којем се врши ревизија рударског пројекта.
- (3) За ревизију рударског пројекта у чијој изради је судјеловало више пројектаната различитих струка и/или специјалности морају се одредити ревиденти одговарајуће струке и главни ревидент.

- (4) Ревизију рударског пројекта не може вршити радник органа управе, лице које је учествовало у изради пројекта, привредно друштво односно радник у привредном друштву у којем је израђен пројекат.

Члан 84.
(Задатак ревидента)

- (1) Ревидент рударског пројекта сачињава извјештај о извршеној ревизији којим утврђује да ли је рударски пројекат израђен у складу са одредбама члана 67. овог Закона.
- (2) Ако ревидент утврди да у рударском пројекту постоје недостаци, указат ће на њих и затражити да се недостаци отклоне.
- (3) Ревидент је одговоран за свој дио ревизије, да су планови и пројектна рјешења у пројекту који ревидује у складу с техничким прописима и да извођењем радова по том пројекту неће бити угрожена сигурност и здравље на раду.
- (4) Главни ревидент одговоран је за узајамну усклађеност ревидентских извјештаја и квалитету обраде заједничког ревидентског извјештаја.
- (5) У извјештају о извршеној ревизији рударског пројекта јамске откопне методе ревидент је дужан дати своје мишљење о могућности примјене пројектоване откопне методе у предвиђеном откопном пољу и предложити која, односно каква испитивања и праћења рударско предузеће је дужно извршити у циљу добивања параметара и података потребних за утврђивање услова под којима ће се пројектована метода моћи примјењивати.

Члан 85.
(Ревизиона клаузула)

- (1) Привредно друштво у којем је извршена ревизија рударског пројекта дужно је на рударском пројекту потврдити да је извршена ревизија пројекта и издати писани акт -ревизиону клаузулу о извршеној ревизији рударског пројекта.
- (2) Ревизионом клаузулом из става (1) овог члана потврђује се да је ревидовани пројекат израђен у складу са одредбама члана 67. овог Закона.
- (3) Ревизиону клаузулу потписом и печатом овјерава овлаштено лице привредног друштва у којем је извршена ревизија.
- (4) Уз ревидовани пројекат привредно друштво из става (1) овог члана прилаже извод о упису у судски регистар, акт надлежног органа о испуњавању услова за обављање послова ревизије рударских пројеката, доказе да ревиденти рударског пројекта испуњавају услове из члана 79. овог Закона и извјештај ревидената о извршеној ревизији односно коначан извјештај о извршеној ревизији пројекта.
- (5) Ревизиону клаузулу са пописом свих ревидената за пројекте из члана 83. став (3) овог Закона потписом и печатом овјерава овлаштено лице привредног друштва у којем је извршена ревизија, а потписује је и главни ревидент.

Члан 86.

(Измјене у пројекту за извођење радова)

- (1) Ако у току реализације главног рударског пројекта дође до одступања од одобреног пројекта у погледу опћих техничких рјешења, ради се нови главни рударски пројекат.
- (2) Ако у току реализације главног рударског пројекта дође до одступања од техничких пројеката појединих фаза технолошког процеса које не утичу на опћа техничка рјешења из главног рударског пројекта, раде се нови технички пројекти.
- (3) Нови пројекти из ст. (1) и (2) овог члана одобравају се на начин утврђен у чл. 38. и 44. овог Закона.
- (4) Мањим измјенама у пројекту за извођење радова сматрају се измјене пројекта техничке и технолошке природе које не погоршавају услове заштите на раду.
- (5) Извођење радова из става (4) овог члана почиње послѣ добијене писане сагласности пројектанта, уз сагласност послова заштите на раду. У свим сагласностима утврђује се да се нису погоршали услови заштите на раду одређени у рударском пројекту.
- (6) Нужна одступања од одобрених допунских рударских пројеката у погледу извођења и постављања постројења и инсталација којима се битно не одступа од основних пројектних рјешења могу се вршити само уз претходну сагласност техничког руководиоца извођача рударских радова, послова заштите на раду и пројектанта, у изузетном случају пројектанта правног лица.
- (7) За експлоатацију нафте, земног гаса, минералних, термалних и радиоактивних вода извођач смије због геолошких прилика и облика терена, без сагласности Федералног министарства, измијенити у оквиру дозволе за улазак у простор локацију бушотина која су предвиђена у рударском пројекту али не смије прећи границу одобреног експлоатационог поља.

ДИО СЕДМИ - РУДАРСКИ ПЛАНОВИ И РУДАРСКА МЈЕРЕЊА

Члан 87.

(Планови и карте)

У циљу правилног и сигурног извођења рударских радова и рационалне експлоатације минералних сировина, као и спречавања материјалних штета, привредно друштво је на основу рударских мјерења дужно израђивати планове, односно карте из којих се може утврдити стање рударских радова, њихов међусобни положај и положај у односу на старе рударске радове и на објекте и воде на површини.

Члан 88.

(Достава и израда планова и карата)

- (1) Копије рударских планова и карата из члана 87. овог Закона морају се доставити Федералном министарству, односно кантоналном министарству надлежном за рударство на њихов захтјев.

- (2) Начин и услове за извођење рударских мјерења, израду рударских планова и карата, њихова размјера, избор система координата и вођење рударско-мјерачке и друге документације која се употребљава при изради рударске техничке документације, уређује се проведбеним прописом који доноси федерални министар.

Члан 89.

(Обавезни планови и карте)

- (1) Привредно друштво мора имати:
- a) ситуациони нацрт експлоатационог поља;
 - b) геолошку карту експлоатационог поља и његовог околиша, као и карактеристичне геолошке профиле;
 - c) план рудника са уцртаном површинском ситуацијом и подземним просторијама, односно површинским коповима са подацима о слијегању терена;
 - d) планове појединих јама, односно површинских копова;
 - e) откопне и етажне планове свих јамских и површинских рударских радова појединих ревира;
 - f) планове енергетске мреже (електрична мрежа, компримирани зрак и др.), водоводне мреже као и јамских постројења са главним техничким подацима;
 - g) план система веза, даљинског надзора и узбуњивања;
 - h) планове провјетравања јама;
 - i) планове тектонике, и
 - j) план одбране и спашавања од скупних опасности и удеса.
- (2) За руднике са великим притоком воде и сложенем тектоником, федерални министар може прописати и вођење хидрогеолошких планова и карте тектонике. Вођење хидрогеолошких планова обавезно је код експлоатације камене соли.
- (3) Планови из става (1) тач. д., е., ф., г. и х. овог члана морају се допуњавати сваког мјесеца у складу са напредовањем рударских радова.
- (4) Ако се јамски радови изводе у близини старих радова или напуштених дијелова јаме или према геолошким расједима допуњавање планова врши се по потреби у краћим роковима.
- (5) Допуњавање планова врши се у краћим роковима и када се подземни радови крећу у подручју јамских пожара и водених акумулација као и јавних објеката или заштићених подручја.
- (6) Изузетно од одредбе става (3) овог члана, допуњавање планова за површинске копове може се вршити у року од шест мјесеци уз сагласност надлежног министарства.

Члан 90.

(Обавезни планови и карте при експлоатацији гасовитих и текућих лежишта)

Привредно друштво за експлоатацију гасовитих и текућих лежишта мора имати:

- a) ситуациони нацрт експлоатационог поља са знаком локација свих истражних и експлоатационих бушотина и осталих уређаја;

- b) геолошку карту експлоатационог поља и његовог околиша и карактеристичне геолошке профиле;
- c) карте о границама рубне воде;
- d) податке и извјештаје о бушењу и електрокаротажним мјерењима, зацијевљењу, перфорацији, освајању и мјерењу динамичког и статичког притиска, гасном фактору и свим осталим физичко-хемијским анализама колектора и флуида, и
- e) план експлоатационог поља са подацима о слијегању терена.

Члан 91.

(Прикључивање рударских мјерења)

Ситуациони план експлоатационог поља и рударска мјерења на основу којих се изводе рударски радови, израђују рударски планови и пројекти морају бити прикључени на државну геодетску основу.

Члан 92.

(Мјерачке књиге)

О свим извршеним мјерењима привредно друштво дужно је водити мјерачке књиге које се овјеравају према прописима о овјери пословних књига, а могу се водити у аналогном и/или у дигиталном облику.

Члан 93.

(Лица за обављање рударских мјерења)

- (1) Рударска мјерења врше и планове израђују, односно допуњавају само лица која за ове послове имају стручну квалификацију (рударски мјерачи и геодети).
- (2) Код израде нових рударских планова у њих се морају пренијети и сви детаљи из старих рударских планова, као што су стари јамски отвори, стари радови и расједи, висинске коте и др.

Члан 94.

(Кориштење земљишта за премјер)

Корисници и власници земљишта дужни су дозволити привредном друштву, односно извођачу радова премјеравање и постављање геодетских тачака и ознака експлоатационог поља.

Члан 95.

(Достављање планова)

- (1) Копије планова из члана 89. тач. а) до г) овог Закона привредно друштво дужно је доставити на захтјев Федералног министарства, односно кантоналног министарства надлежног за рударство.
- (2) Ако привредно друштво не изврши измјене и допуне рударских планова сваких шест мјесеци федерални министар, односно кантонални министар надлежан за рударство одредит ће извођача који ће измјене и допуне извршити на трошак привредног друштва.

Члан 96.

(План експлоатације минералних сировина)

Привредно друштво дужно је израдити дугорочни програм и годишњи план експлоатације минералних сировина и доставити га Федералном министарству, односно кантоналном министарству надлежном за рударство на њихов захтјев.

Члан 97.

(Усклађеност рударских пројеката са прописима који регулирају заштиту околиша)

Привредно друштво или извођач рударских радова дужан је рударске пројекте и надзор о утицају своје дјелатности на околиш ускладити са прописима који уређују заштиту околиша.

ДИО ОСМИ - НАДЗОР

Члан 98.

(Надзор)

- (1) Надзор над provedбом овог Закона и прописа донесених на основу овог Закона врши Федерално министарство, односно кантонално министарство надлежно за рударство свако из своје надлежности.
- (2) Инспекцијски надзор врши Федерална управа за инспекцијске послове на основу овог Закона и Закона о инспекцијама Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 73/14 и 19/17-О.У.С.), а из надлежности кантона врше кантонални рударски инспектори на основу кантоналног закона о рударству и посебног закона.

Члан 99.

(Рударска инспекција)

Инспекцијски надзор из надлежности Федерације БиХ над провођењем овог Закона и на основу њега донесених прописа, техничких прописа, прописа о заштити од пожара при извођењу рударских радова, прописа о техничким нормативима о заштити на раду и заштите здравља радника и других прописа при експлоатацији минералних сировина, те извођењу других радова врши надлежна рударска инспекција (у даљњем тексту: инспекција) према овом Закону и Закону о инспекцијама Федерацији БиХ.

Члан 100.

(Рударски инспектор)

- (1) Послове рударског инспектора (у даљем тексту: инспектор) може обављати лице које има високу стручну спрему одговарајућег смјера (рударског, машинског, електротехничког) или високо образовање првог циклуса Болоњског система студирања (који се вреднује с 240 ЕЦТС бодова) другог или трећег циклуса Болоњског систему студирања одговарајућег смјера, најмање три године радног искуства на пословима техничког руковођења у

привредним друштвима која се баве експлоатацијом минералних сировина, положен стручни испит за техничко руковођење у рударству и које испуњава услове из члана 33. Закона о инспекцијама Федерацији БиХ.

- (2) Послове инспектора који врши надзор у јамским објектима са метаном и опасном угљеном прашином може обављати само лице које осим услова из става (1) овог члана има и радно искуство од најмање три године на пословима техничког руковођења у таквим објектима.

Члан 101.

(Надлежност инспекције)

- (1) Инспекција врши инспекцијски надзор над провођењем Закона и прописа који се односе на:
- a) експлоатацију минералних сировина;
 - b) техничке мјере при обављању рударске дјелатности;
 - c) заштиту на раду при експлоатацији минералних сировина;
 - d) заштиту од пожара и експлозије при експлоатацији минералних сировина;
 - e) изградњу и одржавање рударских објеката, постројења и уређаја;
 - f) транспорт, складиштење и руковање експлозивним средствима;
 - g) извођаче радова;
 - h) техничко руковођење и надзор;
 - i) рударска мјерења, правилну израду и редовно допуњавање рударских планова – карата и осталу документацију потребну за правилно техничко и рационално извођење рударских радова и ажурно вођење мјерачких књига, и
 - j) провођење техничких мјера, мјера заштите и противпожарне заштите при извођењу рударских радова који нису везани уз радове експлоатације минералних сировина: тунелоградња и други послови гдје се за израду користе рударске методе и опрема, а у складу са рударским пројектима.
- (2) Инспектор надзире и рад погона који су у непосредној вези са технолошким процесом извођења рударских радова и електропостројења, као и уређаја и инсталација при извођењу рударских радова.

Члан 102.

(Овлаштења инспектора)

- (1) При вршењу инспекцијског надзора инспектор има овлаштења:
- a) у свако доба ући у све пословне и погонске просторије;
 - b) прегледати рударске објекте, постројења, уређаје и инсталације;
 - c) прегледати техничку и другу документацију;
 - d) утврдити идентитет лица која изводе рударске радове;
 - e) привремено изузети техничку документацију или је фотокопирати;
 - f) фотографисати локације на којима је забранио радове;
 - g) узети потребне податке или основне узорке минералних сировина или другог материјала;
 - h) тражити помоћ стручне организације или појединих стручних лица, и
 - i) привремено забранити извођење рударских радова.
- (2) Инспектор може у трајању до осам дана изузети документацију која му је потребна за утврђивање чињеничног стања о разматраном предмету и ако су прекршене одредбе овог Закона, техничких прописа и прописа из области

заштите на раду и заштите здравља радника и других прописа донесених на основу овог Закона, или ако сумња да је учињен прекршај.

- (3) О изузимању документације из става (2) овог члана инспектор издаје привредном друштву, односно извођачу рударских радова потврду са пописом изузете документације.
- (4) Инспектор у свом раду примјењује и права утврђена у члану 62. Закона о инспекцијама Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 73/14 и 19/17-О.У.С.).
- (5) Ако се у вршењу инспекцијског надзора инспектору онемогући обављање прегледа или пружи физички отпор или ако се такав отпор основано очекује, инспектор може затражити помоћ надлежне полиције.
- (6) Надлежна полиција обавезна је пружити потребну заштиту и омогућити инспектору обављање инспекцијског надзора.
- (7) У вршењу надзора над провођењем мјера сигурности и здравља на раду у рударским објектима инспектор има овлаштења и дужности инспектора рада утврђене посебним законом.

Члан 103.

(Дужности инспектора)

- (1) Инспектор је дужан на лицу мјеста одмах отпочети са истрагом околности под којима је дошло до смртних случајева или групних несрећа, одредити мјере и на захтјев надлежног органа издати писано мишљење о узроцима несреће.
- (2) Инспектор је дужан најмање једном у шест мјесеци извршити надзор над извођењем рударских радова у објектима које угрожава метан, други гасови, продори воде, муља и блата, опасна угљена прашина, силикатна прашина, живина пара, као и простор са опасним радиоактивним зрачењем и у случајевима повећаног ризика од настанка опасности.
- (3) Инспекцијски надзор над рударским радовима који нису обухваћени у ставу (2) овог члана инспектор је дужан вршити најмање једном годишње.
- (4) По пријему обавијести из члана 21. став (2) овог Закона Инспектор је дужан изаћи на терен и утврдити чињенице и изрећи управне мјере.

Члан 104.

(Дужности привредног друштва, односно извођача рударских радова)

- (1) Привредно друштво, односно извођач рударских радова дужан је инспектору омогућити вршење инспекцијског надзора.
- (2) Привредно друштво, односно извођач рударских радова дужан је омогућити увид у сву документацију друштва, а на тражење инспектора одредити једно или више лица која ће судјеловати у утврђивању чињеничног стања при обављању инспекцијског надзора.
- (3) Увиђај рударских несрећа који нису обухваћене у члану 103. став (1) овог Закона врши комисија за рударске несреће привредног друштва односно извођача рударских радова, у чијем саставу је обавезно представник послова заштите на раду и рударски мјерач, у складу са овим Законом и општим актима привредног друштва односно извођача рударских радова.

Члан 105.

(Записник о инспекцијском надзору)

- (1) О обављеном инспекцијском надзору инспектор је обавезан саставити записник наводећи чињенично стање утврђено тим надзором.
- (2) Записник саставља инспектор који је извршио инспекцијски надзор. Ако је инспекцијски надзор обавило истовремено више инспектора по истом налогу (колективни инспекцијски надзор) у том случају заједнички састављају један записник.
- (3) Записник осим навода прописаних у Закону о управном поступку, садржи наводе које је неопходно навести у обављању инспекцијског надзора.
- (4) Записник о инспекцијском надзору је јавна исправа осим оних дијелова записника на које је субјект надзора дао примједбу да није правилно састављен.

Члан 106.

(Управне мјере)

Кад инспектор утврди да привредно друштво, односно извођач рударских радова не поступа или непотпуно поступа према обавезама које су му одређене прописима, дужан је према утврђеном чињеничном стању у записнику о обављеном инспекцијском надзору наложити одговарајуће управне мјере и то:

- a) наредити отклањање утврђених недостатака и неправилности на начин и у року како је одређено овим Законом и прописима донесеним на основу њега;
- b) наредити привремену забрану извођења радова;
- c) наредити забрану извођења радова;
- d) наредити подузимање одговарајућих управних радњи које су привредни субјект и друго правно лице, институција кој има јавна овлашћења, односно орган управе обавезни подузети;
- e) присилно провести извршење одређене управне мјере када је привредно друштво, односно извођач рударских радова сам не изврши;
- f) изрећи новчану казну на лицу мјеста како је одређено овим Законом;
- g) поднијети пријаву против привредног друштва, односно извођача рударских радова и одговорног лица за учињени прекршај или кривично дјело;
- h) одредити и друге мјере и обавити радње одређене овим Законом и посебним прописима;
- i) изрећи забрану рада у погону или на одређеним пословима, ако утврди недостатке из члана 101. овог Закона;
- j) ако се недостаци и пропусти односе на мјере заштите на раду или мјере за заштиту живота и здравља грађана услед којих може настати непосредна опасност по живот и здравље радника и других грађана, инспектор ће забранити рад у погону или на одређеним пословима док се постојећи недостаци не отклоне;
- k) забранит или привремено забранити обављање дјелатности;
- l) одредити друго лице за вођење акције спашавања.

Члан 107.

(Привремена забрана извођења рударских радова)

Инспектор може рјешењем привремено забранити извођење рударских радова привредном друштву, односно извођачу рударских радова до отклањања недостатака, ако приликом инспекцијског надзора утврди да:

- a) привредно друштво, односно извођач рударских радова није осигурао потпуну исправност средстава за рад, радни простор и радни процес како је то одређено одобреним пројектом и техничком документацијом према одредбама овог Закона;
- b) привредно друштво, односно извођач рударских радова не примјењује у цијелости одредбе овог Закона, техничке прописе, прописе из области заштите на раду и заштите здравља радника и друге прописе и опће акте који се односе на рударске радове, односно ако се радови не изводе у складу са одобреном техничком документацијом;
- c) при кориштењу средстава рада, примјени радних поступака, кориштењу радног простора који није заштићен пријети опасност од повреда, угрожавања здравља радника привредног друштва, односно извођача рударских радова и ако се радници не придржавају одговарајућих упута за рад;
- d) привредно друштво, односно извођач рударских радова није поступио у складу са усмено изреченим наређењем инспектора;
- e) привредно друштво, односно извођач рударских радова онемогућава обављање инспекцијског прегледа;
- f) привредно друштво, односно извођач рударских радова није поступио по рјешењу за отклањање недостатака.

Члан 108.

(Забрана извођења рударских радова)

Инспектор је дужан рјешењем забранити извођење рударских радова привредном друштву, односно извођачу рударских радова, ако приликом инспекцијског надзора утврди да:

- a) привредно друштво, односно извођач рударских радова изводи рударске радове без дозволе за извођење радова или се рударски радови не изводе према одобреној пројектној и техничкој документацији, или се рударски радови изводе супротно техничким прописима, прописима из области заштите на раду и здравља радника и другим прописима који се односе на рударске радове и опћим актима извођача рударских радова, што може угрозити животе и здравље радника, сигурност саобраћаја и сусједних објеката и узроковати настанак веће материјалне штете;
- b) код привредног друштва, односно извођача рударских радова запослена су лица која не испуњавају услове о стручној оспособљености према одредбама овог Закона;
- c) привредно друштво, односно извођач рударских радова или његово одговорно лице и поред усменог наређења инспектора поновно крши одредбе техничких прописа, прописа из области заштите на раду и заштите здравља радника и других прописа који се односе на рударске радове, те опћих аката извођача рударских радова према овом Закону;

- d) привредно друштво, односно извођач рударских радова користи објекте, постројења, уређаје и инсталације без употребне дозволе, што непосредно угрожава сигурност објеката и уређаја, живот и здравље људи, одвијање саобраћаја, сусједне објекте и околиш и представља непосредну опасност за живот и здравље радника, и
- e) привредно друштво, односно извођач рударских радова при извођењу рударских радова улази у посјед без ријешених имовинско-правних односа или захвата и подручје ван простора одређеног дозволом за експлоатацију.

Члан 109.

(Забрана обављања дјелатности)

Инспектор је дужан рјешењем забранити обављање дјелатности привредном друштву, односно извођачу рударских радова, ако приликом инспекцијског надзора утврди:

- a) да за обављање дјелатности не испуњава законом прописане услове;
- b) да се при обављању дјелатности не примјењују прописи и стандарди; и
- c) ако израду и ревизију техничке документације обављају лица која не испуњавају Услове према овом Закону.

Члан 110.

(Усмено изрицање управне мјере)

- (1) У инспекцијском надзору инспектор ће привредном друштву, односно извођачу рударских радова усмено изрећи управну мјеру и наредити да се одмах изврши:
 - a) кад је то обавезан према овом Закону и
 - b) кад је у насталој ситуацији непоходно, према оцјени инспектора, подузети радње на отклањању непосредне опасности по живот и здравље радника и грађана или настанак веће материјалне штете.
- (2) Садржај усмене управне мјере инспектор уписује у књигу рударског надзора и у записник о инспекцијском надзору.

Члан 111.

(Рок за доношење рјешења)

- (1) Управну мјеру инспектор одређује рјешењем.
- (2) Рјешење о одређеним управним мјерама инспектор је дужан донијети у роковима утврђеним законом, а у хитним случајевима најкасније у року од три дана по истеку рока за давање примједби на записник о извршеном инспекцијском надзору.
- (3) О усмено изреченим управним мјерама инспектор је дужан донијети рјешење у року од три дана од дана изрицања тих мјера.

Члан 112.

(Извршење рјешења)

- (1) Извршење рјешења прати инспектор и утврђује по службеној дужности.

- (2) Извршење рјешења инспектор утврђује контролним прегледом или другим писаним доказом.
- (3) Извршење рјешења инспектор може продужити до 30 дана осим рјешења којим су управне мјере усмено изречене.

Члан 113.
(Жалба на рјешење)

- (1) Жалба на рјешење о усмено изреченој управној мјери није допуштена.
- (2) Жалба на рјешење о изреченим управним мјерама из чл. 106., 107. 108. и 109 овог Закона може се изјавити у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (3) О жалби рјешава надлежно министарство.
- (4) Жалба на рјешење инспектора о изреченим управним мјерама не одгађа извршење рјешења.
- (5) Против рјешења инспектора о усмено изреченој управној мјери и рјешења надлежног министарства донесеног по жалби може се покренути управни спор.

Члан 114.
(Рок за рјешавање жалбе)

Жалбу на рјешење инспектора о изреченој управној мјери надлежни другостепени орган дужан је ријешити у року од 15 дана од дана пријема жалбе.

ДИО ДЕВЕТИ - ЗАШТИТА И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА

Члан 115.
(Угрожавање околиша)

- (1) Привредно друштво мора осигурати извођење рударских радова у складу са околишном дозволом и урбанистичком сагласношћу тако да ти радови не прелазе дозвољена оштећења околише.
- (2) Привредно друштво за вријеме извођења рударских радова мора етапно, а најкасније по завршетку рударских радова извршити коначну санацију земљишта техничку рекултивацију деградираних површина насталих усљед рударских радова у складу са рударским пројектом и дозволом за потпуну и трајну обуставу експлоатације из члана 43. овог Закона.
- (3) Привредно друштво не може добити одобрење за експлоатацију на новом експлоатационом пољу, ако не изврши коначну санацију земљишта и техничку рекултивацију деградираних површина насталих усљед рударских радова на ранијем одобреном експлоатационом пољу.

Члан 116.
(Сагласност за грађење у експлоатационом пољу)

- (1) За нову градњу у границама експлоатационог поља, прије издавања урбанистичке сагласности, потребно је прибавити мишљење привредног друштва.

- (2) Сагласност из става (1) овог члана може се издати и када према мишљењу привредног друштва које врши експлоатацију, постоји опасност од оштећења, али само ако не постоји опасност по живот и здравље људи и ако се инвеститор писмено одрекне права на накнаду штете која би могла настати као посљедица извођења рударских радова.
- (3) Изјава о одрицању права на накнаду штете мора се убиљежити у земљише књиге.

Члан 117.

(Грађење у експлоатационом пољу)

- (1) Ако то захтјева јавни интерес, на површини експлоатационог поља могу се градити јавни путеви, жељезничке пруге, канали и друге саобраћајнице, електроководи високог напона, водоводи, нафтоводи, соноводи и гасоводи, ако се осигурају заштитни стубови којима ће се спријечити угрожавање живота људи и изграђених објеката.
- (2) Прије израде пројектне документације за објекте из става (1) овог члана, инвеститор мора од привредног друштва тражити мишљење о томе који би правац и положај тих објеката у експлоатационом пољу био најпримјеренији.
- (3) У складу са важећим прописима привредно друштво има право на накнаду стварне штете настале изградњом објеката из става (1) овог члана.

ДИО ДЕСЕТИ - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 118.

(Прекршаји)

- (1) Новчаном казном од 10.000,00 КМ до 15.000,00 КМ бит ће кажњено за прекршај привредно друштво и друго правно лице:
 - а) које врши експлоатацију минералних сировина без дозволе надлежног органа (чл.10. и 40.);
 - б) које изводи рударске радове без дозволе за извођење рударских радова према пројекту (члан 44.);
 - в) које стави у редовну употребу објекте, постројења и уређаје прије добивања дозволе за употребу (члан 48.);
 - д) ако врше експлоатацију минералних сировина ван одобреног експлоатационог поља (члан 11. став (1)) и ако при извођењу рударских радова улази у посјед без ријешених имовинско-правних односа (члан 108. став (1) , тачка е)),
 - е) ако не проведе прописане мјере заштите на раду и мјере за сигурност грађана и имовине (чл.17., 50. и члан 53. став (1));
 - ф) ако на основу мјерења не израде или редовно не допуњавају планове из којих се може утврдити стање рударских радова и њихов међусобни положај и положај у односу на старе рударске радове и објекте и воде на површини, или не израде дугорочни програм, односно годишњи план експлоатације или ако те планове или копије планова из члана 89. тач. од а) до ј) овог Закона на захтјев не доставе надлежном министарству за рударство, или не врше рударска мјерења или не воде књигу рударског надзора (чл. 37., 86., 89., 90., 92. и 96.);

- g) ако у одређеном року рударском инспектору не пријаве почетак рударских радова или га не обавијесте о лицима која ће обављати послове техничког и главног техничког руковођења и техничког надзора, или ако не пријаве престанак рударских радова (члан 47.);
- h) ако обављају послове периодичне прегледе средстава рада и средстава и опреме личне заштите при раду, периодичне прегледе и испитивања физичких, хемијских и биолошких штетности и микроклиме у радним и помоћним просторијама и издавање одговарајућих исправа у рударству, а не испуњавају услове прописане овим Законом (члан 49.);
- i) које обавља послове на изради техничке документације, а не испуњава услове прописане овим Законом (члан 78.);
- j) ако у извођењу рударских и других радова и при постављању постројења одступе од одобрених пројеката без сагласности надлежног органа (члан 86.);
- k) ако након завршетка или трајне обуставе рударских радова на експлоатацији у прописаном року не обавијесте надлежно министарство за рударство и надлежну рударску инспекцију и инспекцију за околиш о проведеним мјерама осигурања, санације и рекултивације посљедица рударских радова на околиш (члан 62. ст. од (1) до (4));
- l) које повјери израду техничке документације или ревизију пројеката или вршење периодичних прегледа средстава рада и средстава и опреме личне заштите при раду, периодичне прегледе и испитивања физичких, хемијских и биолошких штетности и микроклиме у радним и помоћним просторијама и издавање одговарајућих исправа у рударству или извођења рударских радова привредном друштву или другом правном лицу које не испуњава услове прописане овим Законом (чл. 49., 78. и 83.);
- m) ако након завршетка или трајне обуставе рударских радова у року утврђеном у рударском пројекту не изврши коначну санацију земљишта и техничку рекултивацију деградираних површина насталих услед рударских радова и околиша и не отклоне посљедице рударских радова или не подуму потребне мјере осигурања за заштиту живота и здравља људи и имовине, или ако у току извођења рударских радова континуирано не врше санацију и рекултивацију деградираниог земљишта (члан 62.);
- n) ако не посједују прописану техничку документацију (члан 66.);
- o) ако не организују послове заштите на раду и распореди лица која не испуњавају услове из члана 22. Закона;
- p) ако не организују службу за спашавање или је снабдију потребном опремом, или не организују ватрогасну службу или службу прве помоћи (члан 20.);
- r) ако одмах не обавијесте надлежно министарство за рударство, орган надлежан за унутрашње послове и надлежног рударског инспектора о сваком смртном случају, групној повреди, тежој повреди на раду у привредном друштву (члан 21. став (3));
- s) ако надлежном министарству за рударство и рударској инспекцији у прописаним роковима не пријаве сваку привремену обуставу рударских радова или случај појаве опасности по животе и здравље радника или поновни почетак рударских радова (члан 60.);
- t) ако не осигурају извођење рударских радова према одобреној техничкој документацији и прописима, као и стални надзор свих рударских радова, постројења и уређаја (члан 36.);

- u) ако у јамама угроженим метаном и/или експлозивном прашином не осигурају стални надзор над провјетравањем (члан 36. став (2));
 - v) ако на послове вршења надзора и техничког руковођења рударских радовима распореде лице које не испуњава прописане услове (чл. од 24. до 31.), и
 - z) кад пројектантски надзор повјери привредном друштву које не испуњава услове из члана 78. овог Закона.
- (2) Новчаном казном од 1.000,00 КМ до 3.000,00 КМ бит ће кажњена одговорна особа у правној особи за сваки прекршај из става (1) овог члана, а с у максималном износу од 12.000 КМ.
- (3) За прекршаје из става (1) тач. а) и д) овог члана изрећи ће се, уз новчану казну:
- а) заштитна мјера одузимања предмета који су употријебљени или су били намијењени или за извршење прекршаја или су настали извршењем прекршаја или када постоји опасност да ће се такви предмети поновно употријебити за почињење прекршаја, без обзира на то да ли су у власништву починитеља и
 - б) мјера одузимања имовинске користи прибављене извршењем прекршаја.
- (4) Имовинском користи из става (3) тачка б) овог члана сматра се тржишна вриједност минералне сировине добивене нелегалном експлоатацијом.
- (5) За прекршаје из члана 118. овог Закона може се изрећи забрана одговорном лицу да обавља одређену дужност у трајању од једног до шест мјесеци.

Члан 119.

(Прекршаји)

- (1) Новчаном казном од 5.000,00 КМ до 10.000,00 КМ бит ће кажњено за прекршај привредно друштво и друго правно лице ако:
- а) у одређеном року не пријаве министарству надлежном за рударство које је издало дозволу за експлоатацију из члана 39. овог Закона и надлежној рударској инспекцији сваку обуставу извођења рударских радова у року од 24 сата након обуставе радова (члан 60.) и најкасније 15 дана прије почетка обуставе радова (чл. 60. и 61.);
 - б) рударском инспектору не дозволе поступање у складу са његовим овлаштењима и дужностима или га ометају или спречавају на било који начин у вршењу надзора или ако не поступи по рјешењу рударског инспектора (члан 101. и члан 107. тачка ф.)
- (2) Новчаном казном од 500,00 КМ до 2.000,00 КМ бит ће кажњено одговорно лице у правном лицу за прекршај из става (1) овог члана.

Члан 120.

(Прекршаји)

- (1) Новчаном казном од 1.000,00 КМ до 15.000,00 КМ бит ће кажњено за прекршај привредно друштво и друго правно лице у којем је:
- а) израђен пројекат, ако у њему нису ријешена сва питања сигурности погона и радника, подземних, површинских и сусједних објеката, ако нису или су неправилно примијењени прописи о заштити на раду, нормативи и обавезни стандарди (члан 67.);

- b) извршена ревизија пројекта и није провјерена примјена члана 67. овог Закона у пројекту или ако је ревизија немарно и неквалитетно извршена (члан 82.), и
 - c) израђен пројекат а није приложена писана изјава према одредбама члана 81. овог Закона као посебан акт којом се потврђује да су у пројекту примијењени услови из члана 67. овог Закона или доказ да пројектант и главни пројектант рударског пројекта испуњавају услове из члана 79. овог Закона (чл. 79. и 81.).
- (2) Новчаном казном од 500,00 КМ до 3.000,00 КМ бит ће кажњено одговорно лице у правном лицу за прекршај из става (1) овог члана.
- (3) За прекршај из става (1) овог члана новчаном казном у износу од 1.000 КМ до 1.500 КМ бит ће кажњен:
- a) пројектант, ако при изради пројекта не примјени или неправилно примијени прописане мјере и нормативе заштите на раду и обавезне стандарде (члан 67.), и
 - b) ревидент, ако немарно и неквалитетно изврши ревизију рударског пројекта у погледу примјене прописаних мјера и норматива заштите на раду и обавезних стандарда (члан 82.).

121.

(Прекршаји)

Новчаном казном од 50,00 КМ до 250,00 КМ, бит ће кажњен сваки радник у привредном друштву, односно код извођача рударских радова у колико не проводи мјере заштите на раду и мјере заштите од пожара у оквиру дјелокруга свог рада, у складу са опћим актом привредног друштва, односно извођача радова (члан 50.).

ДИО ЈЕДАНАЕСТИ - ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 122.

(Поступци који су почели прије ступања на снагу овог Закона)

Поступци за добијање дозвола из члана 38. овог Закона, који до дана ступања на снагу овог Закона нису окончани, завршит ће се према прописима који су били на снази на дан предаје захтјева.

Члан 123.

(Прописи Владе Федерације)

Влада Федерације у року од двије године од дана ступања на снагу овог Закона донијет ће стратегију из члана 13. и 14. овог Закона.

Члан 124.

(Прописи федералног министра)

Федерални министар донијет ће прописе из чл. 16., 20., 31., 34., 46., 48., 49., 52., 65., 68., 77. и 88. овог Закона у року од двије године, а прописе из члана 19. овог Закона у року од пет година од дана ступања на снагу овог Закона.

Члан 125.

(Примјена постојећих прописа)

До доношења нових прописа и правилника према одредбама овог Закона, примјењиват ће се сљедећи прописи, уколико нису у супротности са овим законом:

- a. Правилник о условима које морају испуњавати правне особе за израду Елабората о категоризацији угљених слојева и јама и разврставање јамских просторија према ступњу опасности од метана и Елабората о класификацији и категоризацији јама, односно јамских просторија према ступњу опасности од експлозивне угљене прашине у погледу оспособљености и опремљености и поступку њиховог одобрења („Службене новине Федерације БиХ“, број 68/11),
- b. Правилник о полагању стручног испита за одређене послове у области рударства („Службене новине Федерације БиХ“, број 70/11),
- c. Правилник о измјенама и допунама правилника о полагању о полагању стручног испита за одређене послове у области рударства, („Службене новине Федерације БиХ“, број 7/20),
- d. Правилник о полагању стручног испита за самостално руковање експлозивним средствима у области рударства у области рударства („Службене новине Федерације БиХ“, број 76/11),
- e. Правилник о вођењу катастра одобрених експлоатацијских поља, начињу вођења збирке исправа и пописа господарских друштава којима су издане дозволе за експлоатацију минералних сировина („Службене новине Федерације БиХ“, број 79/11)
- f. Правилник о поступку испитивања исправности откопне методе, технологије и постројења („Службене новине Федерације БиХ“, број 80/11),
- g. Правилник о техничким нормативима за извођење рударских мјерења, израду рударских планова и карата, њихових размјера, избор система координата и вођење рударско - мјерачке и друге документације која се употребљава при изради рударске техничке документације („Службене новине Федерације БиХ“, број 14/12),
- h. Правилник за провођење техничких мјера и мјера заштите за складиштење и трошење секундарних или тренутно отпадних сировина у рударству и кориснихб минералних сировина добијених кроз истражне радове („Службене новине Федерације БиХ“, број 37/12),
- i. Правилник о садржају, редослиједу израде, саставним дијеловима и начину израде рударских пројеката („Службене новине Федерације БиХ“, број 53/12),
- j. Правилник о садржају елабората, начину и поступку категоризације угљених слојева и јама и разврставању јамских просторија према степену опасности од метана („Службене новине Федерације БиХ“, број 59/12),
- k. Правилник о начину организирања, стручној оспособљености и техничкој опремљености службе спашавања, ватрогасне службе и службе прве моћи

- у рударском господарском друштву („Службене новине Федерације БиХ“, број 64/12),
- l. Правилника о садржају елабората начину и поступку класификације угљеног слоја и категоризације јаме односно јамских просторија према ступњу опасности од експлозивне угљене прашине („Службене новине Федерације БиХ“, број 104/13),
 - m. Правилник о провођењу техничких мјера и мјера заштите при извођењу рударских радова на површини и /или испод земље који нису везани уз радове експлоатације минералних сировина („Службене новине Федерације БиХ“, број 95/15),
 - n. Правилник о обављању техничког прегледа рударских објеката, постројења, уређаја инсталација, садржају записника и начину именовања чланова повјеренства и накнадама („Службене новине Федерације БиХ“, број 48/14),
 - o. Правилник о техничким мјерама са мјерама заштите при експлоатацији минералних сировина дубинским бушењем, („Службене новине Федерације БиХ“ број 38/13),
 - p. Правилник о садржају и начину израде стратегије управљања минералним сировинама, („Службене новине Федерације БиХ“, број 31/12),
 - g. Закон о пријевозу опасних материја („Службени лист СФРЈ“, бр. 27/90 и 45/90),
 - s. Закон о промету експлозивних материја и запаљивих течности и гасова – пречишћени текст („Службени лист СФРЈ“, бр. 39/89 и 36/90),
 - t. Правилник о садржају рударских пројеката за кориштење нафте и земног гаса („Службени лист СФРЈ“, број 21/68),
 - u. Правилник о техничким нормативима за припремање минералних сировина – руда, обојених метала („Службени лист СФРЈ“, бр. 36/79),
 - v. Правилник о техничким нормативима при руковању експлозивним средствима и минирању у рударству („Службени лист СФРЈ“, бр. 26/88 и 63/88),
 - z. Правилник о техничким нормативима за подземну експлоатацију угља („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/89, 45/89, 3/90 и 54/90),
 - aa. Правилник о техничким нормативима за подземну експлоатацију минералних сировина метала и неметала („Службени лист СФРЈ“, бр. 24/91),
 - bb. Правилник о техничким нормативима при пријевозу људи и материјала окнима рудника („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/80, 12/85, 35/87 и 51/88),
 - cc. Правилник о техничким нормативима при пријевозу људи у рудницима са подземном експлоатацијом минералних сировина хоризонталним и косим просторијама („Службени лист СФРЈ“, број 34/89),
 - dd. Правилник о техничким нормативима за пријевоз транспортерима са траком у рударству („Службени лист СФРЈ“, бр. 5/73, 12/74, 4/86 и 4/89) са изузетком одредби чл. од 23. до 85. и чл. од 90. до 112.,
 - ee. Правилник о техничким нормативима за градњу јамских магацина за експлозивна средства у рудницима с подземном експлоатацијом минералних сировина („Службени лист СФРЈ“, број 12/88),
 - ff. Правилник о техничким нормативима за стројеве с дизелским моторима који се користе при подземним рударским радовима у нематанским јамама („Службени лист СФРЈ“, број 66/78),
 - gg. Правилник о техничким нормативима за површинску експлоатацију лежишта минералних сировина („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/86 и 62/87),

- hh. Правилник о техничким нормативима за површинску експлоатацију архитектонско-грађевинског камена (у украсног камена), техничког камена, шљунка и пијеска те прераду архитектонско-грађевинског камена („Службени лист СФРЈ“, број 11/86),
- ii. Правилник о техничким нормативима за изградњу објеката за добивање морске соли и за производњу морске соли („Службени лист СФРЈ“, број 20/78),
- jj. Правилник о техничким нормативима за рударске радове при истраживању и експлоатацији лежишта камене соли („Службени лист СФРЈ“, број 8/79),
- kk. Правилник о техничким нормативима за истраживање, добивање и припрему нуклеарних минералних сировина („Службени лист СФРЈ“, бр. 39/85 и 40/86),
- ll. Правилник о техничким нормативима за електрична постројења, уређаје и инсталације у рудницима са подземном експлоатацијом („Службени лист СФРЈ“, бр. 21/88 и 90/91),
- mm. Правилник о техничким нормативима за електрична постројења и уређаје у рудницима са површинском експлоатацијом минералних сировина („Службени лист СФРЈ“, број 66/87),
- nn. Правилник о техничким мјерама заштите на раду при рударским подземним радовима („Службени лист СФРЈ“, бр. 11/67, 35/67, 60/70, 9/71, 3/73 и 5/73) и то дио од члана 1. до 35.,
- oo. Наредба о обавезном атестирању ужади за извозна постројења у рударству („Службени лист СФРЈ“, бр. 27/80 и 67/80),
- pp. Правилник о мјерама заштите при руковању експлозивним средствима и минирању у рударству („Службени лист СФРЈ“, бр. 8/87 и 12/88),
- gg. Правилник о техничким нормативима за покретне степенице и траке за пријевоз људи („Службени лист СФРЈ“, бр. 66/78, 13/82 и 42/88),
- ss. Правилник о опћим мјерама и нормативима заштите на раду на оруђима за рад и уређајима („Службени лист СФРЈ“, број 18/67),
- tt. Правилник о техничким нормативима за дизалице („Службени лист СФРЈ“, број 65/91),
- uu. Правилник о средствима личне заштите на раду и личној заштитној опреми („Службени лист СФРЈ“, број 35/69),
- vv. Правилник о техничким нормативима за скијашке лифтове („Службени лист СФРЈ“, бр. 2/85 и 11/85),
- zz. Правилник о техничким нормативима и о заштити на раду при истраживању и експлоатацији нафте и земних гасова дубинским бушотинама („Службени лист СРЈ“, бр. 46/60, 37/64, 2/67 и 14/67),
- aaa. Правилник о техничким нормативима за заштиту складишта од пожара и експлозије („Службени лист СФРЈ“, број 24/87),
- bbb. Правилник о техничким нормативима при истраживању и експлоатацији нафте, земних гасова и слојних вода („Службени лист СФРЈ“, бр. 43/79, 41/81 и 15/82),
- sss. Правилник о техничким нормативима за стабилне посуде под притиском („Службени лист СФРЈ“, број 16/83),
- ddd. Правилник о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона („Службени лист СФРЈ“, бр. 53/88 и 54/88),

- eee. Правилник о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 кV до 400 кV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88),
- fff. Правилник о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова („Службени лист СФРЈ“, бр. 51/73, 69/73, 11/80, 36/86 и 65/88),
- ggg. Правилник о техничким нормативима за дизала на електрични погон за вертикални пријевоз особа и терета („Службени лист СФРЈ“, бр. 16/86 и 28/89),
- hhh. Правилник о техничким мјерама за лифтове („Службени лист СФРЈ“, бр. 51/78, 16/88 и 28/89),
- iii. Правилник о обавезном атестирању дизала на електрични погон за вертикални пријевоз особа и терета те о условима које морају испуњавати организације удруженог рада овлаштене за атестирање тих производа („Службени лист СФРЈ“, број 27/90),
- jjj. Правилник о техничким нормативима за дизала на електрични погон за вертикални пријевоз терета са кабином у коју није могућ приступ људи („Службени лист СФРЈ“, број 55/87),
- kkk. Правилник о техничким нормативима за заштиту електроенергетских постројења и уређаја од пожара („Службени лист СФРЈ“, број 74/90),
- lll. Правилник о техничким нормативима за изградњу нисконапонских надземних водова („Службени лист СФРЈ“, број 6/92),
- mmm. Правилник о техничким прописима о громобранима („Службени лист СФРЈ“, број 13/68),
- nnn. Правилник о техничким мјерама за уређаје са свјетлећим цијевима („Службени лист СФРЈ“, број 14/67),
- ooo. Правилник о техничким нормативима за заштиту електроенергетских постројења од пренапона („Службени лист СФРЈ“, бр. 7/71 и 47/76),
- ppp. Правилник о техничким нормативима за заштиту од статичког електрицитета („Службени лист СФРЈ“, број 62/73),
- qqq. Правилник о техничким нормативима и условима за пројектовање и изведбу електричних постројења у просторијама у којима се ради с експлозивом („Службени лист СФРЈ“, број 17/74),
- rrr. Правилник о техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона изнад 1000 В („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/74 и 13/78),
- sss. Правилник о техничким нормативима за заштиту нисконапонских мрежа и припадајућих трансформаторских станица („Службени лист СФРЈ“, број 13/78),
- ttt. Правилник о техничким нормативима за уређаје електроенергетских постројења називног напона 10 кV за рад под напоном 20 кV („Службени лист СФРЈ“, број 10/79),
- uuu. Правилник о техничким мјерама за погон и одржавање електроенергетских постројења („Службени лист СФРЈ“, број 19/68),
- vvv. Наредба о обавезном атестирању пријеносних алата са електромоторима („Службени лист СФРЈ“, број 21/87),
- www. Наредба о обавезном атестирању (хомологацији) противексплозијских заштићених електричних уређаја који су намијењени за употребу у просторима угроженим од експлозивних смјеша („Службени лист СФРЈ“, број 25/89),

- zzz. Прописи за противексплозијску заштиту („Службени лист СФРЈ“, број 18/81),
- aaaa. Правилник о техничким нормативима за постављање надземних електроенергетских водова и телекомуникационих кабловских водова („Службени лист СФРЈ“, број 36/86),
- bbbb. Правилник о обрасцима евиденција о произведеним и набављеним експлозивним материјалима („Службени лист СРБиХ“, број 21/78),
- cccc. Правилник о заштити на раду и о техничким мјерама за развијаче ацетилена и ацетиленске станице („Службени лист СРБиХ“, број 32/87),
- dddd. Правилник о условима за утврђивање радних мјеста са посебним условима рада и љекарским прегледима радника на тим радним мјестима („Службени лист СРБиХ“, број 2/91),
- eeee. Правилник о поступку скраћивања радног времена на радним мјестима са посебним условима рада („Службени лист СРБиХ“, број 2/91),
- ffff. Правилник о условима које у погледу кадрова и техничке опреме морају испуњавати организације које врше периодичне прегледе и испитивања из области заштите на раду („Службени лист СРБиХ“, број 2/91),
- gggg. Правилник о вођењу евиденција и чувању исправа и садржају годишњег извјештаја из области заштите на раду („Службени лист СРБиХ“, број 2/91),
и
- hhhh. Правилник о заштити на раду при кориштењу електричне струје („Службени лист СРБиХ“, број 34/88).

Члан 126

(Родна неутралност појмова)

Ријечи и појмовни склопови који имају родно значење без обзира на то јесу ли у Закону кориштени у мушком или женском роду односе се једнако на мушки и женски род.

Члан 127.

(Примјена постојећих стандарда и норматива)

До доношења нових стандарда и норматива, примјењиват ће се постојећи стандарди и нормативи из ове области, уколико нису у супротности са овим Законом.

Члан 128.

(Престанак важења Закона)

Ступањем на снагу овог Закона престаје важити Закон о рударству („Службене новине Федерације БиХ“, број: 26/10).

Члан 129.

(Кантонални прописи)

Кантони су дужни у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог Закона донијети кантонални закон о рударству усклађен са овим Законом, односно важећи закон ускладити са одредбама овог Закона узимајући у обзир кантоналне надлежности и посебности области рударства.

Члан 130.

(Ступање Закона на снагу)

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Федерације БиХ“.